

AZ ELSŐ 25 ELŐFIZETŐNK 2000 FT-OS OÁZIS VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYT KAP

XL. évfolyam 2017.

1-2

Kertbarát

Ára: 690 Ft | Előfizetőknek: 645 Ft

www.kertbaratmagazin.hu

magazin

LOVÁSZ IRÉN KERTJE

ITTHON

AZ ERDŐK KÉK CSILLAGA

KERTET ÉPÍTÜNK

ÚJ KERT, ÚJ SZEREP

Ajándék
1000 Ft-os
Oázis
vásárlási
kuponnal

PERZSA RÓZSÁK

ASZALTSZILVA-LEVES

BEMUTATJUK
MEGVALÓSULT ZÖLD ÁLMOK

A jövő gazdálkodásának kulcsa itt van.

AGROMashEXPO
input – gépesítés – logisztika

AgrárgépShow

2017. január 25-28.

hungexpokiállítás
programod van

35. AGROMashEXPO Nemzetközi mezőgazdasági és mezőgép kiállítás 7. AgrárgépShow Mezőgazdasági eszköz- és gépkiallítás

Az agrárium és mezőgépész szakma legnagyobb és legjelentősebb szakkiállításai:

- 7 pavilon – 38.000 négyzetméter – 45.000 látogató
- Input-gépesítés-logisztika széles kínálata
- A hazai mezőgazdasági gépkínálat legszélesebb körű bemutatkozása (MEGFOSZ)
- Hazai gépgyártás újdonságai (MEGOSZ)
- Gazdag szakmai kísérőprogram
- Széleskörű szakmai összefogás

Egyidejű kiállítások:

Bővebb információ: www.agromashexpo.hu • www.agrargepshow.hu

Hivatalos lap:

Online médiapartner:

Kertbarát magazin

www.kertbaratmagazin.hu

Készült a Kertészet és Szőlészet szerkesztőségében
Alapítva: 1977.
40. évfolyam, 2017/1-2. szám,
2017. január 20.

FŐSZERKESZTŐ:
BIZA KLÁRA

FELELŐS SZERKESZTŐ:
ALGÉIER WENDY

TERVEZŐSZERKESZTŐ:
Végh György

TITKÁRSÁG: Kiss Jánosné

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:
1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Postacím: 1591 Budapest, Pf. 294
Telefon: 273-2290
Tel./fax: 273-2285
E-mail: titkarsag@
kerteszetesszoleszet.hu

A címkép a Floradania felvétele

KIADJA

a Magyar Mezőgazdaság Kft.
Felelős kiadó:
SÁRI ENIKŐ ügyvezető igazgató
HÁJOS LÁSZLÓ ügyvezető igazgató

LAPTERJESZTÉS, PÉNZÜGY:
Laczó Angéla, Hajcser Anna,
Szabó Ilkó

MARKETING: Horváth Roland vezető
MUNKATÁRSÁK: Kovács Réka,
Justin Sára,

Bárdos László tervezőgrafikus
ÜGYFELSZOLGÁLAT:
Husztiné Csekó Emma,
Petróné Márton Gyöngyi
Tel.: 470-0411, fax: 470-0410

HIRDETÉS:

Barsi Nóra
Tel.: (+36)-(30)-982-6369
barsi.nora@magyarmezogazdasag.hu
Dohány Árpád
Tel.: (+36)-(30)-70-232-4231
dohany.arpad@
magyarmezogazdasag.hu
Kiss Jánosné
Tel.: 273-2285, 273-2290
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu

Minden jog fenntartva!
A lapból értesítéseket átvenni
csak a Kertbarát Magazinra való
hivatkozással lehet.
A hirdetések és egyéb
reklámkiadványok tartalmáért
a kiadó felelősséget nem vállal.

TERJESZTÉS:

Előfizetésben terjeszti
a Magyar Posta Zrt.
Postacím: 1900 Budapest
Előfizetésben megrendelhető
az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél,
a www.posta.hu webshopban
(<https://eshop.posta.hu/storefront/>),
e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu
címen, telefonon a 06-1-767-8262
számon, levélben a Magyar Posta Zrt.
1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető
a Magyar Posta Zrt.-nél,
a www.posta.hu webshopban
(<https://eshop.posta.hu/storefront/>),
1900 Budapest, 06-1-767-8262,
hirlapelofizetes@posta.hu
Belföldi előfizetési díj
egy évre: 3870 Ft, fél évre 1935 Ft.
Arusításos úton terjeszti
a Lapker Zrt., a Magyar Posta Zrt.,
valamint az alternatív terjesztők.

NYOMJA:

Ipress Center Central Europe Zrt.
2600, Vác Nádas utca 8.
Felelős vezető: Borbás Gábor
A nyomdai megrendelés törzsszáma:
Sz-12/99
Nyomás: 2017. január 13.
HU ISSN 0133-9435

A kiadó ISO 9001:2008 szabvány
szerint tanúsított

www.magyarmezogazdasag.hu
Szerkesztő:
Práger Ádám, Kiss Melinda

Az ehető kert

A fagyos kertben most még aligha akad tennivaló, az év első két hónapja jobbára tervezgetéssel, vetőmagvásárlással, folyóiratok, könyvek lapozgatásával telik. Írásaink elsősorban a díszkertekről, dísznövényekről szólnak, mindemellett a haszonkerti tennivalókról szóló rovat is közkedvelt, sőt egyre inkább.

Országsszerte gombamód szaporodnak a közösségi kertek, Csipkerózsika-álmukból ébrednek a felhagyott vidéki porták, a gyepek mellett mind több kertben szánnak helyet veteményesnek, gyümölcsösnek.

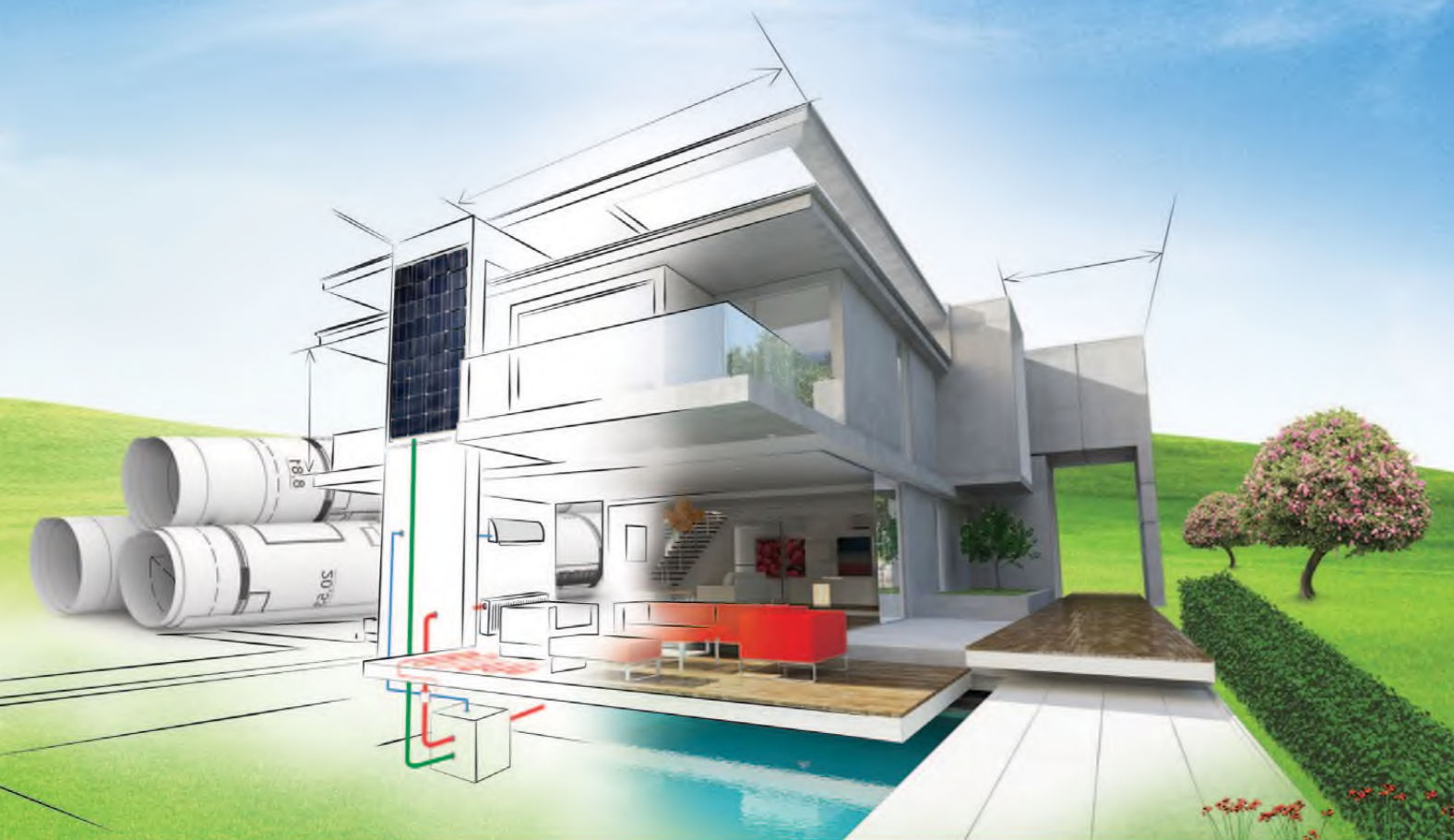
Most induló cikksorozatunkban olyan kezdeményezésről számolunk be, ahol magánkert vált közösségi kertté, tulajdonosai kifejezetten azzal a céllal vásárolták, hogy több családdal közösen műveljék. Kezdetben nem is gondolták, hogy a kikapcsolódásnak is remek kerti munka közben barátságok születnek, a meglévők elmélyülnek, a gyerekek pedig észrevétlenül sajátítják el a kertművelés tudományát. Arra kértük szerzőnket, hogy tapasztalataikról, sikereikről és a zökkenőkről egyaránt számoljon be, avassa be az olvasókat az ökológiai szemléletű konyhakertészkedés gyakorlatába.

A közösségi kertészkedés nemcsak friss saját zöldséget és gyümölcsöt ad, de szívfolt a magas házak között, ráadásul különböző korú és foglalkozású embereket hoz össze a közös feladat érdekében.

Többféle kerttípus létezik, van, ahol mindenki saját parcellán gazdálkodik, máshol közös a művelés és az elosztás, sok helyütt haszonnövényeket termelnek, máshol viszont csak virágokat. A közösségi kert azért szép, mert jó: rendszerint parlagon álló területeket kapcsol be új feladattal a városi vérkeringésbe.

Algéier Wendy

Gondozott kertben otthon van.

CONSTRUMA OTTHONTEREMTÉSI KIÁLLÍTÁSI CSOKOR

CONSTRUMAKERT

6. Dísznövény és kertépítészeti szakkiállítás és vásár

2017. április 5-9.

hungexpokiállítás
programod van

CONSTRUMA

36. Nemzetközi építőipari szakkiállítás

HUNGAROTHERM

9. Nemzetközi fűtés-, szellőzés-, klíma-
és szanitertechnikai szakkiállítás

**OTTHON
Design**

6. Otthonteremtési szakkiállítás

A kiállítás
hivatalos lapja: **Kertbarát** magazin Főtámogató: **otp Lakástakarék**
Szabó otthon, jobb élet

www.construma.hu

Kertbarát

BEMUTATJUK

6 Hűvös elegancia

24 Tűzrevaló bozótból
kerti rózsza

40 A goji bogyó

42 Megvalósult zöld álmok

46 A ház és a háztető

52 Kedvenc juharaim

IDEGEN TÁJAKON

16 A szemlélődés
és a belső béke kertje

ITTHON

20 Több mint verseny

38 Az erdők kék csillaga

KERTEK-EMBEREK

8 Lovász Irén

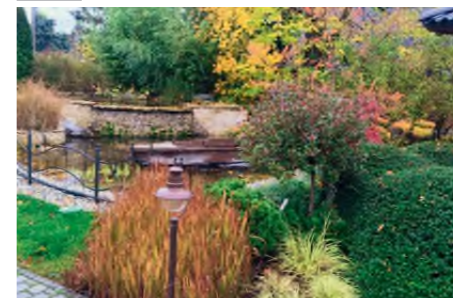

12 Mögötte a határ, a folyó

KERTET ÉPÍTÜNK

28 Új kert, új szerep

IDŐSZERŰ

31 Mi történik odakint?

36 Tavaszra várva

KERTÉSZPALÁNTA

50 Mivel mérgezhette meg
Hófehérke almáját
a gonosz mostoha?

VENDÉGLÁTÁS

56 Kerti élmények
a konyhában

MAGOT KÜLDÜNK

67 Japán szugifenyő

KÖSSÜNK VIRÁGOT!

58 Örök tavasz
Rugós csokor
Új kellék a filc
Egyszerű megoldások

64 Posta

VIRÁGÁGYÁSOK A KERTBEN

HŰVÖS ELEGANCIA

Ha alpesi növényritkákban szeretnénk gyönyörködni, akkor a különleges igényekre szabott sziklakertben szinte naponta gondozunk, öntöznünk, árnyékolunk kell az érzékeny növényeket. Inkább mindenkit arra biztatunk, hogy járjon utána, találja meg a kertje adottságainak megfelelő tetszetős növényeket, és azok közül válassza ki a színben, magasságban, virágzási időben kívánatosakat. A legegyszerűbb, ha körülnézünk a szomszédos kertekben, vajon ott mely növ-

A házikertekben ma már szinte mindenféle környezeti körülményt megteremthetünk, akár a magashegységit is. Az a kérdés, hogy szükséges-e, megéri-e. Nemcsak a kialakítása, hanem a természetestől eltérő viszonyok fenntartása is költséges és időigényes. Ha meszes talajú kertünkben savanyú talajon tenyésző növényekre vágyunk, akkor bizony nagy munkával ki kell cserélnünk a talajt, és évenként gondoskodunk a talaj kémhatásának fenntartásáról.

nyek érzik jól magukat, illetve kiránduljunk a környéken, és onnan lessünk ötleteket.

A növények tűrőképessége eltérő. Vannak tágtűrésű fajok és fajták, és gyenge alkalmazkodóképességűek is, amelyek csak a számukra kedvező viszonyok között tenyésznek. Ez utóbbiak, bár gyönyörűek lehetnek, hazánk olykor szélsőséges idő-

járási és környezeti körülményei között nem életképesek.

Szerencsére számos növényfaj a számukra kedvező viszonyoktól eltérő körülmények között is szépen díszlik. Például az árnyékliliom és a varjúháj hosszú éveig szépen megélhetnek egymás mellett az ápolat előkertben napos, közepesen nedves talajon. Egyik fajnak sem igazán ked-

TÁG TŰRŐKÉPESSÉGŰ ÉVELŐK:

Csillagószirózsa (*Aster*)
Bőrlevél (*Bergenia*)
Madárhúr (*Cerastium*)
Őszi krizantém (*Chrysanthemum*)
Gólyaorr (*Geranium*)
Sásliliom (*Hemerocallis*)
Árnyékliliom (*Hosta*)
Szibériai nőszirm (*Iris sibirica*)
Lizinka (*Lysimachia*)
Macskamenta (*Nepeta*)
Pünkösdirózsa (*Paeonia*)
Zsályafélék (*Salvia*)
Varjúhájfélék (*Sedum*)
Magas díszfüvek

vező a hely, az egyiknek még megfelelnek, a másikat már elviselhetők a környezeti adottságok. Megélnek, még virágoznak is talán, mégis kerüljük az effajta összeállításokat. Az erdei hangulatot idéző árnyékliliom (*Hosta*) és a száraz, köves vidékeken élő varjúháj (*Sedum*) egymás mellé ültetve furcsa hatást keltenek. Keressünk inkább olyan fajokat és fajtákat,

amelyek tág tűrőképességűek, mégis jól érzik magukat az adott körülmények között. Így csapadékosabb vagy szárazabb időszakokban sem pusztulnak ki, hanem hosszú éveken át gyönyörködhetünk bennük. Vigyázzunk, a tágtűrésű fajok között is léteznek erősen terjedők, csak kellő körültekintéssel ültessük őket.

A képünkön látható ágyásban igényesebb és tágtűrésű fajtákat is láthatunk, a többségük számára kedvező helyen, napos, öntözött ágyásban élnek. A nyár eleji virágzási csúcsban készült felvételen látható virágok hűvös színei és eltérő virágformái mutatós, kettős kontrasztot alkotnak. Elvirágzás után az eltérő színű és mintázatú levelek tovább díszítenek. Az eltérő levelstruktúrára is törekedjünk, azok mindig szépek. Az ágyás télen sem kopasz, a puszpángok, az orvosi zsályák és a cipruskák az ágyás állandó elemei.

A macskamenta és a ligeti zsályája különös értéke, hogy elvirágzás után visszavágyva másodvirágzásra serkenthetjük őket. A palástfű sárgászöld virágzatai tartós vázaéletű, kitűnő csokorlázítók.

Ambrus Mária

1. LIGETI ZSÁLYA
(*Salvia 'Mainacht'*)

2. MACSKAMENTA
(*Nepeta 'Walker's Low'*)

3. ROSENBACH-HAGYMA
(*Allium rosenbachianum*)

4. SÁSLILIOM
(*Hemerocallis*)

5. HIBRID TŰZESŐ
(*Heuchera 'Marmalade'*)

6. SELYMES PALÁSTFŰ
(*Alchemilla mollis*)

7. POMPÁS GÓLYAORR
(*Geranium x magnificum*)

8. HAMVAS CIPRUSKA
(*Santolina chamaecyparissus*)

9. HIBRID SZARKALÁB
(*Delphinium 'Pacific'*)

10. FEHÉR BÁRSONYOS KAKUKKSZEGFŰ
(*Lychnis coronaria 'Alba'*)

11. SÁRGATARKA ORVOSI ZSÁLYA
(*Salvia officinalis 'Icterina'*)

„Én kimenék kiskertembe virágom nézni”

Mikor először hallottam a törékeny énekesnő csengő-zengő, titokzatos hangját, rögtön sejtettem, hogy fákkal, fűvel, virágokkal, szabad éggel szívbeli dolga van. De arra, hogy saját kertjéről tudjon mesélni, majd' tíz évet kellett várnom...

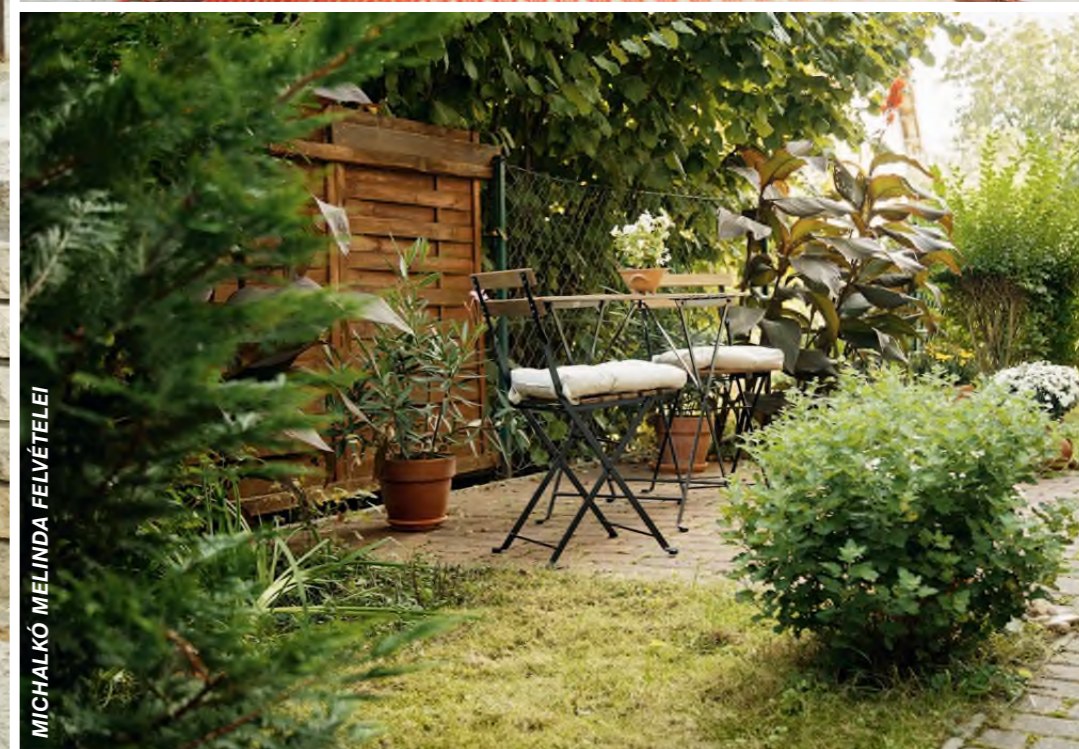
A Budai Vár aljából költözött nemrég Soly márra, ahol a csendes utcában végre kert várja a nagyvárosból hazaérve, még ha a házat körülvevő zöldterületen osztozni is kell a szomszédokkal. Örömmel vezet végig – ahogy ő mondja – a „kertcskéjén”. Sőt, a kertcskéin, mert nem egybefüggő nagy területről van szó, hanem több kisebb egységről. A kapubejárattól az épületig fogad az első. A kerítés mentén zöld sövény, középen tekintélyes vérszilvafa, bordó levelei alatt téglából épített tűzrakó és kerti asztal. A ház oldalában újabb kis kert, onnan nyílik vendéglátónk lakásbejárata. A dús mogyoróbokor árnyékában ott kapott helyet a kuckós reggelizősarok, a mediterrán fűszerágyás, a játékos kerámiaapróságok, és ott virítanak Irén kedvenc kánái. S ezzel még nincs vége: a többszintes ház kis franciás erkélyei, de még a széles lépcsőfordulók is miniatűr kerteket rejtenek, meg persze történeteket.

A fűszál szépsége

– Régóta vágytam kertre, nekem fontos, hogy legyen föld a lábam alatt, és ég a fejem fölött. Sokáig kerestem, nem volt könnyű megtalálni. 2015 januárjában vízkeresztkor koncertet adtam a balassagyarmati művelődési házban a téli ünnepkör jegyében. Előtte a városban sétálva vettem egy kedves kis madáretetőt. Mikor hazahoztam, a gyerekeim mondták, hogy nincs is hová kitennünk, nincs kert. Nem baj, majd lesz! Ez majd hoz nekünk! – válaszoltam, és csodák csodája, azon a nyáron meglelt ez a ház. Az etető pedig már az erkélyen függ, és a madarak szívesen látogatják.

• *Másfél év nagyon rövid egy kert életében, birtokba vételében. Mire volt elegendő ennyi idő?*

Lovász Irén sokoldalú egyéniség: magával ragadó színpadi énekes és elmélyült tudományos kutató. Egyetemi oktatóként dolgozik, nemcsak dalait, de elveit, módszereit is ország-világszerte ismerik. Az ősi népdalkincs, a hagyományok harmonizáló erejét fölismerve Gyógyító hangok címmel lemezsorozatot készített. Dalait a gyermekklinikán is eredménnyel használják. Ő maga azt vallja, a civilizált ember akkor veszítette el lelki egyensúlyát, amikor megbomlott az összhangja a természettel. Otthonában, kicsi kertjében a természetes szépséget és a harmóniát hirdeti minden.

MICHALKÓ MELINDA FELVÉTELEI

– Alig valamire. Többet szeretnék foglalkozni vele, de sokat dolgozom, és nem ritkán külföldön. Legutóbb Kínában töltöttem két hónapot, zenetanároknak tanítottam Kodály-módszert. De azért, ha tudok, matatok a kertben. Az oldalsó kis kertet úgy örököltem, hogy pusztá sövényen kívül más nem volt itt. Azt se dobtam ki, hanem átültettem máshová, és a helyét virágokkal

népesítettem be. Itt illatoznak a zöldfűszereim is: citromfű, kakukkfű, levendula, menta, bazsalikom. Tettem ki fa asztalkát, székeket, mert reggelenként idesüt a nap, és jól esik a gyerekekkel kinn teázni. Ide kerültek a leanderek és büszkeségeim, a kánák is, amiket édesanyám szomszédasszonyánál csodáltam meg, és tőle kaptam a rizómákat. Tettem alájuk marhatrá-

gyát, és egyetlen év alatt embermagasra nőttek. Csodaszép piros virágokkal örvendeztetek meg – mutatja a késő őszi utolsó hírmondó fűrtöt. Rózsákkal se foglalkoztam régen, de idősebb, tapasztalt asszonyoktól most tanulom, hogyan kell metszeni. Minden virághoz személyes kapcsolat fűz. Sok tervem van, a közös kertrészt is szeretném szépíteni, például a kőkerítés kopott

falát helyrehozni és befuttatni vadszőlővel. Most igyekszem a részletekben megélni a csodákat. Értékelem az apróságokat.

• *Dalaidban a nagy természeti őserőket idézed meg, ugyanakkor itt meglátod a kövirózsás picit sziklakert mikrovilágának finomságait is.*

– Húszévesen Finnország legészakibb tájánál, az Inari tónál jártam a sarkkörön is

túl, lappföldi népzene gyűjteni. Olyan tisztaság volt, hogy négy visszhang jött az énekemre. Lehajoltam a tóra és onnan ittam, ahogy az ottani emberek. Ott éreztem meg valami érintetlen egységet, a természettel való azonosságot, hogy része vagyok a természetnek. Akkor határoztam el, ha valaha művészetet fogok tanítani, azt csak a természetben szabad tenni, mert a

legtökéletesebb műalkotást a Jóisten készítette azzal, hogy összerakta nekünk ezeket a hegyeket, vizeket, fákat, növényeket. Ezt ma is vallom. A keleti kultúrákban máig nem felejtették el a természettől kapott tudást, még a nagyvárosi létben sem. Hoztam emlékebe a Kínai Nemzeti Múzeumból egy gyönyörű kis reprodukciót. Alkotója a 12. században festette az eredetét. Egyetlen fűszálát ábrázol!

• *Légiesen kecses, míves munka.*

– Mutatja, hogy az alkotó embert régtől fogva izgatta a legtökéletesebb, legszebb mű, a természet megértése, megközelítése. Én a zenében próbálom megragadni a természet őselemeit, és fontosnak tartom, hogy fölismerjük: bennünk is megvannak ezek. A föld, a tűz, a víz, a levegő mind a személyiségünk alkotóelemei. A magyar népdalokban is jelen vannak, méghozzá olyan szervesen, hogy talán észre se vesszük. Meg kell találni, és segítségükkel elő tudjuk hívni önmagunkból is e természeti erőket. A Belső hang és a Hangtájkép című lemezeim is ezt szolgálják. Meglepő talán, de az orvosi gyakorlatban is eredménnyel használják őket a gyermekklinikán, anorexia nervosában szenvedő fiatal lányok gyógyításában. Ezeknek a lányoknak épp az a bajuk, hogy semmi közülük a természethez, a földanyához, hogy elvesztették, érzelmi „talajtalank”. Így mesterséges ideálokat lehet rájuk erőltetni, ami súlyos lelki és testi betegségeket okoz.

• *A nagyvárosokba zsúfolódott, számítógép elé kényszerült, tévé-manipulálta, „civilizált” ember zavarai is jórészt ebből fakadhatnak.*

– A civilizáció „fürdővizével” kiöntöttük a harmonikus gyereket is. Minél kevesebb lehetőség van a közvetlen kapcsolatra a természettel, annál inkább előtűnnek a lelki bajok. Hiszen a hagyományos, archaikus társadalmaknak, így a magyar parasztság-nak is volt természetes védekezőeszköze a mentális bajok ellen. Szervesen együtt élt a természettel, meg a művészettel is. A saját alkotásai is a természetből nőttek ki. Agyagzott, szőtt, font, faragta a fát, és énekelte a népdalait. Az ember vágyik a természettel való harmóniára, amit elvesztett. A kerthez való vonzódás is abból fakad, hogy szeretné a természet tökéletességét kissé maga körül tudni, a vele való összhangot újra megélni. Nem véletlen, ha kimegyünk a kertbe, vagy az erdőbe, akkor jobban érezzük magunkat. Ez gyógyító. Nekem csak talpalatnyi kertecske jutott, de megvan a föld és az ég!

Innen Irén dalban folytatja, énekel a kertés dalaiból egy csokorra valót: „Kis kertek kerítettem, abba rózsát ültettem...”, „Én kimenék kiskertembe virágom nézni, hát leüté égi harmat virágom színét...”

A kőkert

A lakás minden zugában virágok, szépen elrendezett növénygyűttek, a falakon természet ihlette festmények, művészfotók, az íróasztalon a nyitott laptopon utazások táj- és kertfelvételei. A dolgozószobában ablakából pedig egyenesen a pilisi hegygerince látni.

– Az új otthonom nagy csodája, hogy körbe vagyok véve hegyekkel. Karnyújtásnyira a Pilis, meg a budai hegyek. Bármelyik irányba indulok, 10 percen belül erdőben vagyok. Ez fölbecsülhetetlen! A közeli tóra lejárok úszni a barátnőimmel, és rengeteget kirándulok. Annak idején a gyerekeimet is vittem már babakocsis koruktól, és természetet ismerő, szerető felnőtt vált belőlük.

• *Híre van a Dalolókördnek is, még az „erdei madarak is csiripelnek róla”.*

– Minden héten összejövünk lányokkal, asszonyokkal a Budavári Művelődési Házban, és népdalokat énekelünk. Hagyományaink megismerését, a dalolás örömét, egészségünk megőrzését csak kiteljesíti, hogy mindezt tavasztól ősziig erdei sétával kötjük össze. Nagyszerű járni a fák alatt, és együtt énekelni: „Erdőn járóznak a lányok, tánca indulnak a lábok...” Szeretek a természetben énekelni. Más a hangulata, mint egy koncertteremnek, vagy egy templomnak. Sokkal közvetlenebb. Csak térakusztikája van, és meghitt, ahogy ott ülök én is, a közönség is a fűben, közel egymáshoz. Szívesen vállalom erdei és kerti koncerteket. A kapolcsi kertekben és a Muzsikál az erdő rendezvényein is visszatérő vendég vagyok.

• *Tudatos emberként élve nyilván nem véletlen az sem, hogy dolgozószobád íróasztalától felézve kékesen derengő hegyeket, zöld lombokat, égboltot látsz. A távlatok nemcsak a szemet, a gondolatokat is messzire röptethetik.*

– Épp ezért választottam magamnak a háromszintes lakás legfelső szintjét, hogy közel legyek az éghez. „Parnasszusnak” hívom, a görög mitológia szent hegye, a múzsák lakhelye nyomán – *mondja nevetve.* Itt tényleg kapok ihletet az alkotáshoz, munkához. Már reggel az ágyból első pillantásra a gyönyörű vöröslő napfölkeltéket nézhetem, a kádból látom a teliholdat. Ha föltekintek a számítógépből, egyszerre jelennek meg távoli hegyek és az erkélyen csipegető kismadarak. El-elmerengek rajtuk. Ez hiányzott nekem mindig: az ég és a föld!

• *Ami a madárnépet illeti, az imént röppent arrébb egy balkáni gerle, a rigó pекeken sétál mellettünk, és a szomszédban harsányan kukorékol egy kakas.*

– „Háziasítottam” a madarakat. A rigócskák el se repülnek, ha kimegyek, jóban

vagyunk. Itt a közvetlen közelemben, az erkélyen megfordult már vörösbegy, meggyvágó, kékcinke, széncinke, rigó, poszáta. Jönnek az etetőre, meg a kókuszdióból készült itatóra. Néha a kertben is találok érdekes apróságokat. Egyik reggel fölfigyeltem a rózsáágak között kifeszített pókhálóra. Olyan volt, mint egy finom brüsszeli csipke, ahogy a harmat cseppjei megültek rajta. Némelyik gyom is nagyon szép, csöppet se bánom, ha kibújik a járda mellett.

• *A kert, ha mégoly természetes is, bőven ad munkát minden évszakban.*

– Nyáron költöztünk, és már az első itt töltött őszi én söpörtem, szedtem össze az avart. Szeretem a színes, hullott leveleket, élvezem, ahogy a lábam alatt ropognak, és kézzel beletúrhatok! Még az illatát is kedvelem. Mikor őszi égetik, és megcsapja az ember orrát a füst, rögtön érzem, milyen évszak van, elhelyez az időben. Télen a havat is legtöbbször én kotortam el, mert arra se „ért rá” más, de azt is örömmel tettem. Ahogy a kertben hajladozni, ültetgetni, dolgozni is szeretek. Ráadásul ez jó kis hát- és karizomgyakorlat. Ezzel pihenek a szellemi munka után, ala-

posan átmozgat. Jól esik „túrni” a földet, azt se bánom, ha a körmöm alá megy, utána kiázatom, megmosom. Ízig-vérig föld-jegyű vagyok!

• *Nem gondolná, aki pompás reneszánsz bársonyruhákban lát fellépni színpadon, vagy díszes katedrálisokban. Megfér együtt érzékeny lélek és szilárd karakter. Akár egyik lemezed címét is idézhetném: Rosebuds in a Stonyard (Rózsabimbók a kőkertben).*

– Ez a leghíresebb lemezem külföldön, ezzel kaptam meg a német kritikusok díját. A kőkert engem nagyon jellemző, reprezentáló jelkép. Kómániás vagyok, amer-

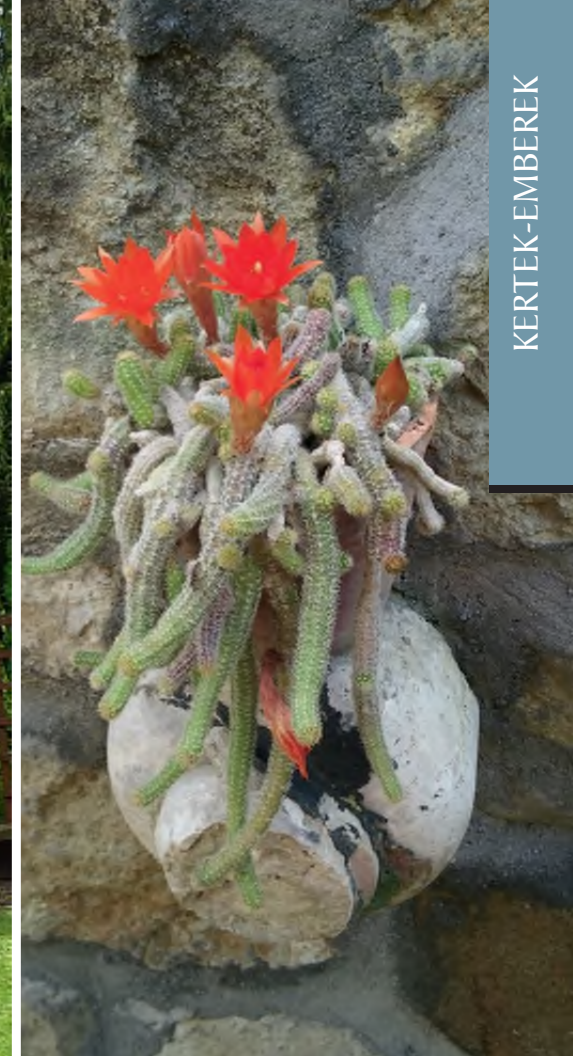
re járok, itthon és messze földön, köveket gyűjtök, hazahozom és építgetem belőlük a kőkertemet, a saját stoneyardomat. Egyébként is csupa személyes, szép dolog vesz körül: neves művészbáróktól kapott alkotások, kedves használati tárgyak, ajándék növények. Sokukat az énekeimért kaptam „cserébe”. Mindegyiknek története van, mind emléket hordoz, barátságokról, utazásokról tudnának mesélni. Ettől érzem magam otthon az új otthonomban, kertecskémben.

Sándor Mária

Mögötte a határ, a folyó

A kert a növényeken kívül tárgyakat, szobrokat is befogad, sőt azok egyfajta fókuszpontot adnak, vezetnek a nézelődő tekintetet a zöld tömegben. Ilyen Kolozsvári Grandpierre Miklós szobrász kertje Honton. A szellősen elrendezett növénycsoportok között, a tágas gyepek közepén, máskor pedig szinte megbújva a fák árnyékában fedezhetünk föl egyet-egyét a művész szobrai közül. A Kertnézőben mozgalom idén szervez látogatást a különleges hangulatú kertbe.

Épphogy nem lépjük át az országhatárt, ahogy megérkezünk Kolozsvári Grandpierre Miklós házához Hontra.

– Enyém az utolsó ház az országban, a kertem mögött már a határt megrajzoló Ipoly ártéri erdeje látszik. A szobrász munkája zajos és poros, városban nem úzható, még elüldöznének a szomszédok, ezért választottam ezt a tágas, „világvégi” helyet. Pesten születtem, ott is nőttem fel, de sose szerettem a várost, mindig vidékre vándoroltam. Sokfelé – Baján, Révfülöpön – laktam az országban, végül itt, Honton kötöttem ki 1992-ben, azóta itt élek. Húsz évvel ezelőtt vettem ezt a majdnem egyhektáros telket, rajta több építménnyel. A gazdasági épületet galériává alakítottam, a főépületben pedig a lakótér mellett a műterem is helyet kapott.

• A szobrok olykor a kertbe is kiköltöznek. – De még mennyire. Az időjárás viszonyosságait tűrő munkák közül főképp azok, amelyek faragása a kő valamely hibája miatt félbemaradt, azok a kert részévé válnak, mint ez a vitorlájával küzdő hajós, ami a legnagyobb alkotás a kertben. Munka közben derült ki, hogy hibás a kő, nem lehetett befejezni a szobrot, a gyepek közepén kapott helyet, uralja a terület.

www.kertnezoben.hu

kertnézőben

• Más szobrok szerényen megbújnak, épphogy előbukkannak a fák, bokrok lombja alól.

– Mindig alaposan végiggondolom, hová helyezem a szobrokat. Többször végigjáróm a kertet, figyelem, hol mutatna a legjobban. De az is előfordul, hogy átköltöttem, ha úgy látom nem él, nem mutat a helyén.

A szobrok mellett alapanyagokat is rejt a kert, 2011-ben a fővárostól kaptam hét nagy vörösmarvány-tömböt, majd magam is vásároltam carrarai márványtömböket, amik a kert részei lettek, befogadták, körbeölelték a növények. Valószínűleg életem végéig kitaranak, hiszen egy ekkora tömb megmunkálása évekig is eltarthat.

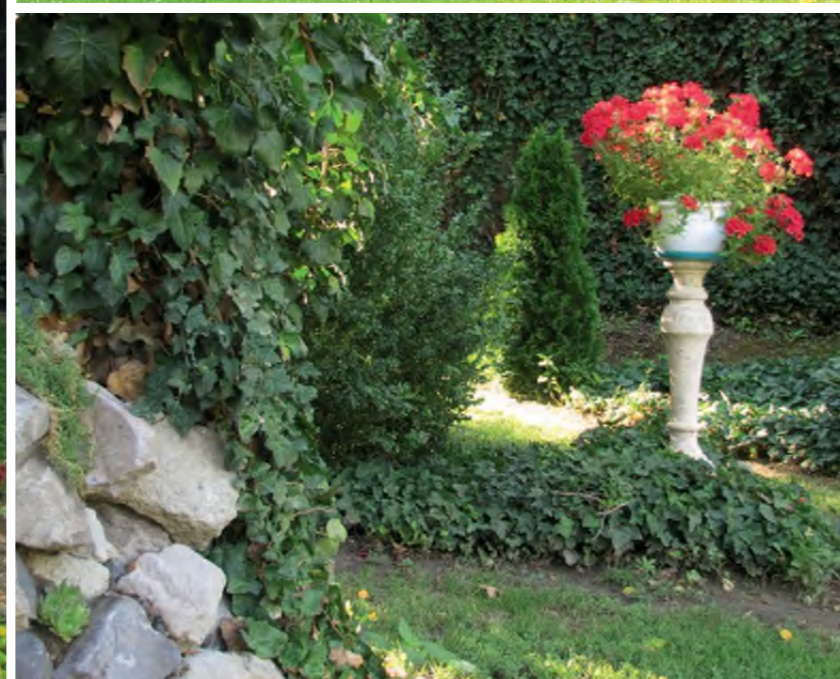
• A hatalmas kövek mellett egészen apró kristályokat is megmunkál.

– Az ékkőfaragás épp az ellentéte a monumentális munkáknak: a tenyeremben bőven elférő különféle nemes kövekbe – hegyikristályba, ametisztbe, jaspisba, citrinbe – faragok alakokat, arcképeket. Az ásványgyűjtés is a szenvedélyem, más azt mondja a kő hideg, rideg, nekem viszont csodálatos alapanyag. Nem tudnék fával dolgozni, hiszen azt megeszi a szű, elkorhad, meg is gyulladhat, nem időtálló, a kő viszont annál inkább.

KOLÓZSVÁRI GRANDPIERRE MIKLÓS, MEGYESI ÉVA ÉS A KERTNÉZŐBEN FELVÉTELEI

• *Még ez a hatalmas fatönc is szoborszerű.*

– Eredetileg szilvafákkal és akáccokkal volt tele a kert, többségüket kivágtam, így ezt az akácot is. Muszáj volt kiszedni a tönköt is, mert különben tovább hozta volna a sarjait, ráadásul nehezen korhad, hiába vártam volna, hogy idővel majd eltűnik a tönkje, így inkább kiástam, majd a heroikus munka után rácsodálkoztam gyökereinek szoborszerű szépségére. A kertben maradt, közben jótékonyan körbenőtte a borostyán, és más sziklakerti növényeket is megtelepítettem rajta.

• *A fakivágást faültetés is követhette, megszámlálhatatlanul sok fűzet és örökzöldet látok mindenfelé.*

– A kert kialakításakor az vezérelt, hogy jó benyomást keltő, tetszetős teret hozzak létre, ahol jó végigsétálni, akár én magam, vagy valamelyik érdeklődő, megrendelő járja be. Nincsenek nálam különleges növények, ritkaságok, kicsit zavarban is vagyok, mit fognak szólni hozzá a szakavatott kertész látogatók. Sokféle örökzöldet, fenyőkből ötfélét is ültettem, aztán szomorúfűzfákat, mert azok nagyon szeretik az Ipoly miatti magas talajvízszintet. A nagyra növő fák mellé „lassú” növények is kellettek, ezért sok-sok puszpángot telepítettem, lehet hogy a vesztsemre, mert tavaly megjelent rajtuk a puszpángmoly, de egyelőre csak kóstolgatta, nem tette teljesen tönkre őket.

A fák-bokrok mellett még mindig sok hely maradt a gyepeknek, vigyáztam, hogy leg-

alább akkora helyet hagyjak mindenütt a növények körül, hogy elférjen a fűnyíró- traktorommal. Ügyeltem, hogy maradjanak nagy, „üres”, füves területek is, úgy gondolom, azok is építik a teret.

A kert egyik része még fiatal. 2010-ben az Ipoly belátogatott a kertembe, és rajtam kívül még 30 itt élő lakóéba is. A lassan levonuló ár miatt sok növény kipusztult, mintegy 20 fenyőfa, 30 puszpángbokor és 10 tuja esett áldozatul, így az újonnan telepítetteknek még idő kell, mire utoléri a megmaradtakat.

Munkaigényes, sok törődést kívánó növényem kevés van, a rózsaaágys az egyik ilyen. A kánákat is nagyon szeretem, nagy foltokba ültetem a gyepebe vágott ágyásokba. Még talán a muskátli ad színfoltot.

• *Mindegyik piros virágú.*

– Bejártam a világot, és a benyomásokat próbálom a magam nyelvére, a magam kertjére lefordítani. Azt vettem észre, hogy nekem az a megnyugtatóbb, ha csupán egyetlen szín, a piros egészíti ki a kert alapvetően zöld színét. Ezért piros a kána, a rózsza, a dália, a muskátli, sőt még a kaktuszaimat is úgy válogattam össze, hogy piros virágúak legyenek. Úgy érzem, ha más színt is behoznék ide, akkor nehezebb lenne figyelmem az összhangra, szétoszlana a figyelmem. A kert a művészetemet is tükrözi kissé: ha kint is összhang van, akkor bent is, azaz a szobraimban is.

Algeier Wendy

A SZEMLÉLŐDÉS ÉS A BELSŐ BÉKE KERTJE

ISTENI ÉS EMBERI

Csi Cseng, a híres Ming-kori kertépítész nemcsak a gyakorlatban, hanem elméletben is sokat tett a kínai kertkultúráért. A világ első kertépítészeti szakkönyvében, a Kertek ereje című munkájában részletesen foglalkozott a kertek és az irodalom, illetve a festészet összefüggéseivel. Kijelentette, hogy alaposan meg kell ismerni a valóságot ahhoz, hogy megteremthessük a képzeletbelit. A jól sikerült kert részben isteni inspiráció eredménye, másrészt azonban emberi erőfeszítések terméke. Amikor Európában is megismerték a kínai kertkultúrát, XIV. Lajos francia király matematikusa meglepődéssel látta, hogy a kínai kertek nem áttekinthetők, nincsenek geometrikus formába rendezve.

Hsziamen város egyik nevezetessége Gulangyu szigete, amelyet a tenger kertjének vagy a zongorák szigetének is neveznek (itt található

Kína egyetlen zongoramúzeuma, több mint 200 zongorával). A sziget neve víz tépázta köveket jelent. Két négyzetkilométernyi zöld oázis. Teljesen „zöld” sziget: csak hajóval közelíthető meg, és kizárólag kisméretű elektromos járművekkel vagy gyalog közlekedhetünk rajta. Mivel a part menti sziklához csapódó hullámok mindig más és más hangot hallattak, szívesen időztek ott ihletet gyűjteni a zeneszerzők. Így lett a „zongorák szigete” koncertterem és szabadtéri hangversenyek színhelye. A 19. században brit, francia, holland és japán diplomaták lakták, az épületek teljesen európaiak, több keresztény templommal.

A város, Hsziamen Sanghaj és Hongkong közt félúton, a Tajvani-öbölben, Fucsien tartományban található. Kínai viszonylatban kicsike a maga 4 milliós lakosságával, nekünk viszont elképesztő metropolisz. A helyiek az ország egyik legélhetőbb és legzöldebb városának tartják, sőt gyakran nevezik Kína Monte-Carlójának.

A sziget egyik fő látványosságát, a Shuzhuang Gardent 1913-ban egy tajvani üzletember létesítette. A közeli szigetről származó kertbarát saját hazájának kertművészeti hagyományait örököltette át Gulangyu-ra. Mottója: „kert a tengeren, tenger a kertben”.

A kínai kert sok más kínai dologhoz hasonlóan kissé szokatlan és meglepő a nyugati ember számára. Az épített tereptárgyak, a természetes és mesterséges sziklák éppen olyan fontos részei, mint maguk a növények. Kialakításánál fontos szempont volt, hogy minden lépésnél, minden irányban olyan látvány táruljon a látogató elé, mintha festményt, vagy képeklapot nézegetne. Lépcsők, hidak, pa-

**Földünk másik felén,
tőlünk 8500 kilométerre
a miénktől gyökeresen eltérő,
egészen más a világ.
Másként gyökerezett kultúra,
más hagyományok,
hit és gondolkodás.
A kínai kert is teljesen más
alapon nyugszik.**

Zegzugos hidak a tenger fölött: kitérők vezetnek közelebb a titkok megfajtásához

Békés édesvíz-felszín: a tükörcép is része az egységes látványnak

A mediterrán kertészlet nyáron csodás virágba borul

Gyökerek és nyíllevél-szőnyeg (Syngonium)

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A hegyoldalon futó utak meditációra ösztönöznek

A lépcsőzetes épületben kapott helyet a Zongoramúzeum

A mesterséges barlangok, a mozgalmas kőfelület tökéletes ellenpontja az egyszerű betonlépcső, a szinte mozdulatlan vízfelület

A buja növényzettel beültetett hegyoldalon túl, a sziget legmagasabb pontján kilátó magasodik. Tiszta időben egészen Tajvanig ellátni

vilonok szoros egysége foglalja keretbe a növényeket. A zerguzos útvesztők és a cikkcakkos hidak az ősi kínai mondást illusztrálják, miszerint „a kitérők vezetnek közelebb a titkok megfejtéséhez”.

A kert valamennyi része költeményekből, klasszikus szövegekből vett idézetek nevéit viseli, segítve ezzel a képzettársítást. A pavilonok vagy kilátóhelyek gyakran egy-egy híres verssorról kaptak nevet, amiről kőbe vésett feliratok árulkodnak. Ilyen például „A hold a szellővel érkezik” pavilon, ahonnan a holdat volt szokás nézni. Költeményekből ered több híres kert elnevezése, mint például a Kavargó hullámok pavilonjának kertje, vagy a Visszavonulás és elmélkedés kertje.

A kertrészletek ügyes elrendezése kihasználja a természet adta lehetőségeket, kiegészítve azokat. A mesterséges hegy vagy sziklakert a kínai kert elengedhetetlen eleme. Növény nélkül létezhet kert, de szikla nélkül soha. A Shuzhuang Gardent kisebb mesterséges barlangok is tagolják. A hegycsúcs a kínai filozófiában a stabilitás, a tartás jelképe. A másik központi elem, a víz a kapcsolatokat, a könnyedséget, az összefüggéseket és a kötődést jelenti.

A kertrészletek az évszakok, a napszakok, az időjárás és a fényviszonyok változásával folyamatosan más és más arcukat mutatják akkor is, ha a növények közben mit sem változnak. A növények nem csak alakjukkal és változó színeikkel részei a látványnak, fontos az illatok, a bambuszlevelek zizegése vagy suttogása a szélben, az eső koppanása a nagy leveleken.

A növények, különösen a fák szimbolikus jelentése erősen hat a kínai kert építőire. Így nemcsak a növényeknek a természetben látotthoz hasonló elrendezésére, esztétikus társítására helyeznek nagy hangsúlyt, hanem az évezredek alatt kialakult jelképrendszerre is.

A téli kertlátogatás előnye, hogy kevés a turista. Hátránya viszont, hogy a növények nem a legpompásabb arcukat mutatják. Nyáron csodás virágok nyílnak, ám az utakon hömpölygő emberáradattól szinte lehetetlen élvezni őket.

Napjaink gyorsan változó, ideges és rohanó világából a kínai kertbe belépve azt a magabiztosságot érezzük, amely a nem megvásárolható, nem mulandó dolgok sajátja. Mégis otthon érezzük magunkat benne, és egyszer megértjük, mennyire változatos és mennyire egységes a világ.

Halmos Monika

TÖBB MINT VERSENY

285 település közül tavaly Tihany és Kaposvár nyerte a fődíjat a Virágos Magyarországért környezetszépítő versenyen, így ők képviselik hazánkat az Európai Virágos Városok és Falvak Versenyén.

KAPOSVÁR

Kaposvár a Virágos Magyarországért verseny kiemelkedő városa, gazdag kulturális örökség, a szecessziós emlékek, a természeti adottságok megbecsülése jellemzi. Szökőkutak (mintegy 30!), csobogók, zsánerszobrok, az Európa park szarvasos körhíntája a belváros fő jellegzetességei. A belváros utcáiban szép és hosszú platán- és vadgesztenyefasorokat láthatunk.

A műemléki épületek jellegét figyelembe véve és azt kiemelve telepítik a fákat, virágokat. Kaposvár Városgondnoksága kétmillió négyzetméter zöldterületet kezel, ebből 3500-ra 88 ezer egynyárvirág-palántát, összesen pedig 2600 négyzetméterre összesen 65 ezer árvácskapalántát és virághagymát ültetnek ki, 140 villanyoszlopra 2100 előnevelt futómuskátlit helyeznek el a városgondnokság munkatársai. 2015 őszén és 2016 tavaszán összesen 86 lombos fát és örökzöldet, 4450 cserjét és talajtakarót, 450 tő rózsát ültettek el az utak mentén és a parkokba. Az egynyárvirág-kiültetések méreteinek csökkentésével, illetve a cserje- és évelőágak számának és méretének növelésével igyekeznek megfelelni a fenntarthatósági szempontoknak.

Környezetszépítési akciókra önkormányzati intézmények, óvodák, bölcsődék, iskolák vezetői, társasházak közös képviselői pályázhattak. Sikeres a városszépítő pályázatuk. Kaposvár Városgondnoksága minden évben meghirdeti az egy- és kétnyári virágpalánták vásárát. A növényeket jóval a piaci ár alatt vásárolhatja meg a lakosság: 45 ezer egynyári- és muskátli-palántát osztanak ki május közepén, 35 ezer kétnyári- és krizantémpalántát pedig október közepén. A település minden évben megszervezi a Virágos Kaposvárért versenyt.

Elismerést érdemel a közelmúltban felújított, egykor mocsaras és hulladéklerakásra használt Városliget sokféle rendeltetése (futópálya, sportpályák, játszótérek, csónakázás, képzőművészeti alkotások), gazdag növényanyaga, természetszerű vízfe-

lülete. Felújították az Európa parkot, illetve a Német István fasor teljes zöldfelületét kerékpárút építésével.

A város 2014–20-ra kidolgozott településfejlesztési koncepciója tartalmazza a Várkerület rekonstrukcióját, a Csiky Gergely Színház épületének és zöldfelületeinek felújítását.

Kiváló kirándulóhely a Deseda tó a Fekete István Látogatóközponttal, szobraival, a tavon kiépített pallókkal és bemutatóházikkal. A helyi és országos természetvédelmi oltalom alatt álló Desedán kívül helyi védelem alatt áll a Gombás parkerdő, az arborétum, a Tókaji parkerdő és a Cseri parkerdő. A nemzetközi versenyen évről évre hangsúlyosabb szempont a környezettudatos, fenntartható gondolkodásmód megléte. Kaposvár e téren is sokat mutathat fel: a cukorgyár a gyártási melléktermékként keletkező répaszeletet a gyár területén belül található biogáz-üzemében hasznosítja, annak hőjét megújuló energiaforrásként a Virágfürdő fűtésére használják.

Kaposvár megyei jogú város 1994-től, a kezdetek óta rendszeresen indul a „Virágos Magyarországért” környezetszépítési versenyen, számos elismeréssel jutalmazták már erőfeszítéseit. 2003-ban és 2016-ban elnyerte a fődíjat, 2004-ben az Európai Virágos Falvak és Városok Versenyén aranyérmet szerzett.

A SZERZŐ ÉS AZ ÖNKORMÁNYZATOK FELVÉTELEI

ÉLHETŐBB KÖRNYEZET

A magyar verseny kapcsolódik az Európai Virágos Városok és Falvak Versenyéhez (Entente Florale Europe), amely több mint három évtizedes múltra tekint vissza. Az Entente Florale Europe több mint verseny: kampány az európai közös környezeti és kulturális értékek megővéseért, az élhetőbb környezet megteremtéséért az európai összetartozás jegyében. Az európai verseny 12 ország mintegy 25 ezer települését és több mint 50 millió lakosát tudhatja maga mögött, egyedülálló módon Európában.

Díjazott településeink az európai versenyen eddig 9 arany-, 25 ezüst- és 10 bronzérmét szereztek, további tízüket pedig Európa-díjjal jutalmazták.

A tavaly szeptemberben, Brnóban rendezett európai díjátadón Mosonmagyaróvár és Dunakiliti – a hazai verseny két évvel ezelőtti nyertesei – ezüstérmét kaptak. Mosonmagyaróvár felkészülését a legszebb főtérért járó zsűrielnöki különdíjjal is jutalmazták, továbbá elismerő oklevelet kapott a Futura Interaktív Természettudományi Élményközpontért, Dunakiliti pedig a Kiserdei Óvodáért, amely Zöld óvodaként működik.

TIHANY

Tihany 2009 óta vesz részt a versenyben. 2,3 hektáros zöldfelületén többek között mintegy 600 négyzetméternyi virágágyat és 6000 négyzetméter öntözött gyepet tartanak fenn.

A közelmúlt fejlesztései közül a Tihanyi Legenda projekt volt a legjelentősebb 2011 és 2013 között. A pályázat keretében megújult a településközpont és a műemléki övezet, új támfal épült a Balaton talán legszebb panorámáját kínáló Pisky sétányon,

és díszburkolatot kaptak az apátságához, illetve a Visszhang-dombra vezető utak. A műemléki környezet értékét kiemelik az új, Tihany-típusú fa kandeláberek. A felújítás során a csapadékvíz elvezetéséről is gondoskodtak, és a műemléki területen a földbe helyezték a légkabeleket.

A *Mádl Ferenc* nevét viselő tér a régi telefonközpont épületének elbontásával jött létre. Így régi hiányt pótoltak: Tihanynak ugyanis korábban nem volt központi közösségi tere. Számos rendezvényt tartanak ott, igazi közösségformáló helyszín alakult ki.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park pályázati forrásból hozta létre a Levendula Ház Látogatóközpontot, amely bemutatja a félsziget keletkezését és élővilágát. A tihanyi bencés apátság szintén pályázatból építette meg a látogatóközpontot.

Az önkormányzat közreműködésével létrejött helyi turisztikai szervezet pályázatok révén számos tájékoztatást javító fejlesztést valósított meg, például kidolgozták a félsziget túraútvonalait, kitéblázták nevezetességeit, tájékoztató füzeteket adtak ki. A szervezet a Tihanyért Alapítvánnyal és az önkormányzattal közösen adta ki a Tihany újabb kori történelmét taglaló, *Volt egyszer egy falu – Tihany* című kötetet.

A település környezetvédelmi programjának fontos eleme a Tihany hajóállomás és környezetének felújítása, új kerékpárutak kiépítése. Előkészítés alatt áll a Rév környékének rendezési és fejlesztési terve.

A lakosság körében minden tavasszal meghirdetik a virágos Tihanyért versenyt, amire a lakosok és a helyi vállalkozók jelentkezhetnek. A nevezésért cserébe virágokat kapnak, amiket kiültethetnek a kertjeikbe.

Algeier Wendy

Tűzrevaló bozótból KERTI RÓZSA

Perzsia, a mai Irán kultúrtörténete összefonódott a rózsával, a vad rózsáéval és a természetével egyaránt. Bár a rózsát legkorábban az akkádok vonhatták kultúrába, a közel-keleti rózsatermesztés központja nagyon hamar Perzsia lett, onnan indult a pézsma-, a damaszkuszi és a parlagi rózsáéval is. Nagyon valószínű, hogy az ógörögök rózsakultúrája is – a sok közös háború ellenére – Perzsiából származik. A miénk pedig Hellászból. Ezek szerint minden rózsánk perzsa? Ez biztosan nem igaz, azonban most az ízig-vérig perzsa rózsáról szólunk.

Az Irán és Afganisztán területén őshonos vadrózsa latin neve (*Rosa persica*) is Perziára utal. Akik látták már, talán nem is gondolják, hogy valódi rózsáról van szó: szára vékony, drótszerű, sűrűn tüskés, de a tüskéi egyenesek, mint a köszmétéé. A levele is meglehetősen: öt levélke helyett csak egy levéllemez van, a virága pedig feketésbíbor és sárga. Ősi tulajdonságait máig megtartó, különleges növény, mert a leletek szerint 55 millió éve az első rózsák a megjelenésük idején – valahol a Bering-szoros táján – hasonlóan néztek ki.

A perzsa vadrózsa termőterületén nagyon elterjedt: a helyi lakosság gyomnak tartja, és kiszárítva tüzet rak vele. Ezzel szemben Európában igen ritka, még a gyűjteményes kertekben is alig fordul elő, mivel szinte lehetetlen szaporítani: magvetése, sarjleválasztása, szemzése is nehézkes. Nemesítése még ennél is nehezebb, már-már a lehetetlenséggel határos. Kerti növényként nem túl értékes: évenként egyszer virágzik, és nedves időben gyorsan lehullnak a szirmok.

mai, bár ez egy félsivatagi növényről el is várható. Akkor hát miért küzdenek a kertészek ennyit egy szúrós tűzifával?

A választ a virágon kell keresni: a szirmok tövén feketés folt látható, ami a pipacson ugyan nem nagy kunszt, de a világon csak egyetlen vadrózsa van, amelyiken a szirmok körme nem világos, hanem sötét, és ez a perzsa rózsák. Olyan különleges mintázat ez, amit az újdonságra éhes közönség már régóta várt.

A fajt irgalmatlanul nehéz volt a modern rózsákkal keresztezni, mivel nagyon távol áll a többi rózsafajtától. A feladatot először az angol *Harkness* család kertésze oldotta meg. Kezdetben csupán két fajtát hoztak forgalomba, melyek neve is beszédes: *'Tigris'* és *'Euphrates'*. A 1985-86-os újdonságok még távol állnak a díjnyertes válogott rózsák ideáljától, a viráguk kicsi, egyszer nyílnak, alakjuk nagyon hasonlít a perzsa vadrózsáéhoz. Viszont már hibridek, jó kiindulópontot jelentenek a további nemesítés során, a szirmok pedig sötét „szemesek”: a virágon felülézetben sötétbíbor gyűrű látható.

Ezzel a két fajttal jött létre a perzsarózsák- vagy hivatalosan hulthemia-hibridek csoportja. De miért hulthemia? Nagyon sokáig úgy gondolták, hogy a vad faj anynyira távol áll a rózsák többségétől, hogy nem érdemli meg a rózsák nevet, a kutatók ezért *Hulthemia persicának* nevezték el, *Charles van Hulthem* holland botanikusnak állítva emléket. Ez a név végül annak ellenére rajta ragadt, hogy ma már a rózsák között tartják számon.

Harkness két fajtája közül csak a *'Tigris'* volt termékeny, ezért valószínűleg minden hibrid belőle származik. A „valószínű” kifejezés nem véletlen: a rózsánemesítőnél titkolózóbb szakma alig van, többnyire azt sem árulják el, hogy milyen fajtákat használtak keresztezéseik során. Annyit azonban mégis tudhatunk, hogy a *'Tigris'* a perzsa vadrózsa és *Peter Lambert 'Trier'* fajtájának hibridje. A *'Trier'* talán nem különösebben ragadja meg a figyelmünket,

A 'Bright as a Button', más néven 'Eyes on Me', 'Peace and Love' vagy 'Raspberry Kiss' (Warner, 2006) jó lombosított ágyszószsa

A 'Persian Sunset' (Moore, 2006) parkrózsa érdekes szíromszínnel

A 'Nigel Hawthorne' (Harkness, 1989) korai fajta, a perzsa vadrózsa közvetlen leszármazottja

Az 'Alissar' (Harkness, 2009) szoliternek is alkalmas parkrózsa

A jellegzetes virágú 'Persian Autumn' (Moore, 2004)

A 'Tigris' (Harkness, 1986) valószínűleg minden hulthemia-hibrid őse

Az 'Eyes for You' (James, 2009), de 'Blue Eyes' néven is forgalmazott fajta szép ötvözetű a perzsa mintának és a mályvalila („kék”) színek

HERNÁDI OTTÓ FELVÉTELE

A Magyar Rózsatársasággal együttműködve indítottuk el a rózsákról szóló sorozatunkat, melynek most a tizenegyedik részét adjuk közre. Az önszerveződő civil társaság hét éve tevékenykedik aktívan. Kezdő és gyakorló rózsabarátokat fogad tagjainak sorába, az igényesebb nemzeti kertkultúra fejlődését igyekszik ösztönözni. magyarrozsatársasag.blogspot.com

Bár a 'Persian Autumn' (Moore, 2004) virágai kisebbek, az összhatás mégis mutatós

Lambert neve azonban a magyaroknak is ismerősen csenghet: az első, és az egyik legnagyobb magyar nemesítő, *Geschwind Rudolf* fajtáit sokáig ő forgalmazta a saját neve alatt.

A hulthemia-hibridek az egyik legújabb fajtacsoport, az ide tartozó fajták szinte mind a 21. században születtek. Nevük többnyire Mezopotámiát és Perzsiát idézi: 'Alissar', 'Persian Mystery', 'Xerxes'. Többnyire erőteljes növekedésűek, alacsony parkrózsák vagy magas ágyásrózsák (floribundák). A virágtöltetben megvásárolható, vázába való perzsa

rózsára azonban még sokáig várunk kell: ehhez a hulthemia-hibrideket nagyon sokszor kell a nagyvirágú teahibridekkel keresztezni, hogy már csak a szirmokon látható mintázat utaljon az iráni félsivatag rózsájára. Nemesítőinek többsége (például *Harkness, James, Sproul, Warner*) jelenleg szabadföldi rózsát szeretne belőle létrehozni, csillogó lombozattal, egészséges levelekkel. Ehhez a japán *Wichura* rózsát is bevonták a keresztezésbe, mivel a porosz *Max Wichura* által fölfedezett kúszórózsa a fő forrása a gombabetegségeknek ellenálló, szép lombozatnak.

Mintegy 30 szabadföldi hulthemia-hibrid van már jelenleg forgalomban, de legalább száz néven forgalmazzák őket. Többnyire féltettek annak érdekében, hogy hangsúlyozzák a szírom mintázatát. Színük gyakran kajszi-barack-árnyalatú ('Alissar'), bíboros ('Bright as a Button') vagy sárga ('The Sun and the Heart'), a szemfoltjuk pedig többnyire sötétbíbor színű. Lássunk végül néhány olyan fajtát is, melyek valamilyen szempontból különlegesek: míg az 'Eyes for You' mályvalilla, a 'Cyrus' azzal emelkedik ki, hogy foltja kifejezetten nagy, a 'Persian Flame' szirma pedig élénkpiros, de alsó fele aransyárga.

A holland Interplant cég viszont teljesen új utat választott: 2015-ben kisvirágú, cserepes, a csüngő petúniához hasonló színsorozatot dobott piacra 'Babylon Eyes', Amerikában pedig 'Sweet Spot' néven. Mindaddig 12 színváltozatát hozták létre a vajszínűtől a vöröstarkán át a bíbor színekig. Ezeket forgalmazóik elsősorban egygyári növényként ajánlják kaspóba vagy virágládába, fagyótűrésük nálunk kérdéses. Hát így válik a szemünk előtt egy pusztai, tűzrakásra használt szűrős bozót sokak által megszállottan keresett kerti rózsává.

Néhány éve Magyarországon is elindult a hulthemia-hibridek nemesítése „perzsa szemes rózsá” munkacímen. A NAIK Gyümölcsstermesztési Kutatóintézetében a *Márk Gergely* által nemesített egyszerű virágú és rezisztens lombú rózsákat szeretnénk keresztezni már meglévő hulthemia-hibridekkel, hogy fagyótűrő, nagyvirágú, perzsa „pillantású” magyar rózsákat kaphassunk. A munka szorgosan folyik, feladatunk pedig – mint látszik – van bőven.

Dr. Boronkay Gábor

A 'The Sun and the Heart' (Harkness, 2009) azon kevés rózsák egyike, ahol a sárga szín nem a rókarózsától (*Rosa foetida*) származik

A 'Persian Mystery' (Harkness, 2009) telt virágában kevésbé feltűnő a szírom mintázata

Új kert, új szerep

A kertet több mint tíz évvel ezelőtt építették, majd több átalakítás után a tulajdonos dél-olaszországi élményeinek hatására 2012-ben

kezdődtek azok az munkák, amelyeknek köszönhetően mediterrán jelleget kapott.

Nagy burkolt felületeket építettek, hisz már nemcsak egy család élettere lett, hanem sok embert kellett befogadnia. A burkolat nagy mennyiségű csapadékvizet fog fel, ezért a legfontosabb kertépítészeti feladat a vízelvezetés megoldása volt. A

Megújult Balatonakarattya egyik hangulatos kertje, ami történetesen egy vendéglőnek ad otthont. Bemutatjuk, honnan indult az átalakítás, majd végül milyen lett a megbízó, a tervező és a kivitelező harmonikus együttműködésének köszönhetően. Olyan, első látásra magánkertnek tűnő tér jött létre, ahol a felnőttek és a gyerekek is jól érzik magukat.

környezettudatos, úgynevezett Green City-elvek figyelembevételével a burkolatok nagy része vízáteresztő lett. A műfüves

focipályát zúzalékalapra építették, ahogy a bazaltkocka-burkolatot is, máshol pedig víz- és légáteresztő stabilizált kavicsburkolatot használtak. Fontos kertépítészeti szempont volt, hogy az összegyűjtött csapadékvíz lehetőség szerint az adott területen maradjon, és ne terhelje a csatornarendszert. Ha helyben marad, és beszívároghat a talajba, a növények számára elérhető és fölvehető lesz. A kertben két, ötköbméteres szikkasztót alakítottak ki.

Mediterrán hangulatú, természetes burkolóanyagokat használtak, hasított ürömi mészkő került az épületekre, a tetejüket

A SZABÓ KERTÉPÍTŐ KFT. FELVÉTELEI

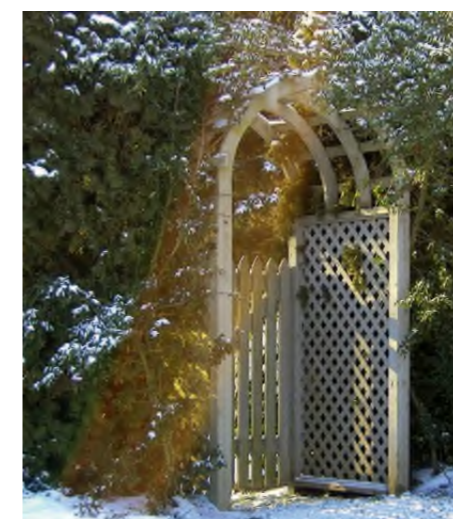
MI TÖRTÉNIK ODAKINT?

Még fázósan húzunk kesztyűt, és meleg sálát csavarunk a nyakunk köré amikor a szabadba kimegyünk, a természet azonban már készen áll a tavaszi újraindulásra. Egyes növények már bontják a szirmaikat, mások levélrügyei pattanásig megduzzadtak. Kissé hosszabbodnak a nappalok, gyakrabban látjuk a napot, amelynek ereje mind jobban megszelídíti a hőmérsékletet.

ÓVATOS LÉPTEKKEL

Olvadás idején jobb, ha a kert szilárd burkolatán maradunk, vagy csak óvatosan lépkedünk, mert kárt okozhatunk, ha besüllyedő talpunk nyomot hagy a gyepfelületen és az ágyásokban. A talaj még erősen főlázott, ragacos a sok nedvességtől. Amint az időjárás engedi, kapáljuk ki az üde, foltokban megjelenő gyomnövényeket, semmiképp se hagyjuk, hogy magot érleljenek. Ezzel sokat segítünk magunkon a későbbiekben.

LASSAN ÚJRAINDUL

A kevésbé zord napokon jólesik újra elidőzni a kertben, és kissé alaposabban körülnézni. Mi történt odakint, amíg csak bentől szemléltük, de nem láthattunk rá a kert minden zugára? És mi történik épp most, amikor lassan újraindul a kerti élet? Szívesen hallgatjuk a háztetőről olvadó hó vízcsappjeinek koppanását az ereszen, a madarak zajos mozgolódását és dalát.

CSAK EGYSZER LATJUK

Jó okunk van rá, hogy szemmel tartsuk a kibontakozó természetet, hisz van, amit minden évben csak egyszer és csak rövid ideig láthatunk. A tavasz végével már nyoma sincs a szőnyegszerűen elterülő, február–márciusban élénksárga virágokkal nyíló téltemetőnek (*Eranthis hyemalis*). Geofita növény, így elvirágzás után minden része behúzódik a föld alá.

nád és antik tetőcserép fedi. A kertben is természetes anyagok – ürömi mészkő, gránit, kavics – jelentek meg.

A kert igazán gyermekbarát lett. A műfüves focipályán szivacsabdával játszhatnak a legkisebbek, a vendéglátó részt viszont háló védi az eltévedt labdáktól. A kerti tó is vonzza az apróságokat, ezért körbe kellett keríteni.

A növényhasználatra a színes mozgalmasság a jellemző. A bejáratnál palma fogadja az érkezőt, sok a kaspóba és a kertbe kiültetett mediterrán növény, többek között leander. Bár ezek nem a magyar éghajlat növényei, illenek a kert stílusához. A falakat több helyen futtatott növények, például vadszőlő díszíti, de kordonos termő almát, síkban nevelt és nyírt magyalt is láthatunk. A lombos fákat úgy telepítették, hogy lombjukkal idővel természetes árnyékot adjanak az alattuk ülőknek és az alájuk ültetett növényeknek, építményeknek.

A családi kert igényességével, tekintélyes anyagi ráfordítással megépült vendéglőkertben mindenki örömet lel.

Megyesi Éva

MÁR NYÍLNAK

Fölfedezzük a tömegével nyíló hóvirágot, a színes krókuszokat és az árvácska kisimuló virágfejeit, örvendezünk, hogy újra előbukkantak a legkorábbi növényfajok hajtái.

és virág nélküli vesszei is mutatósak, ám hosszan leomolva, virágokkal borítva a legszebbek.

Az egyik legmutatósabb virágzó díszcserjén, a japánbirsén (*Chaenomeles*) korán ki-

sai, a lombfakadás előtt nyíló cserjék virágai. Élednek a tavaszi hagymások, előtörnek a mélyről a tulipánok és a nárciszok levelei.

A téli jázmin (*Jasminum nudiflorum*) zöld vesszőit lassan eltakarják a mind gazdagabban nyíló élénksárga virágok. A komor kerítéselemek, rézsűk, támfalak eltakarására is alkalmas csüngő növény a levelek kihajtása előtt, téltől tavaszig nyílik. Lomb-

pattannak a virágrügyek. Kinyílásuk után vöröses, narancsvöröses színben pompáznak a bokrok, majd ősszel gyümölcsöt érlelnek.

IZGALMAS LÁTVÁNY

Rendkívül izgalmas látvány, ahogy a fás bazsarózsa (*Paeonia suffruticosa*) lomb-

zata kibontakozik, és előbújik a göcsörtös ágrendszer rügyeiből. Szoliter növényként ültessük, hogy nagyméretű, pompás virágaiban zavartalanul gyönyörködhesünk.

HIÁNYZIK A HÓTAKARÓ

Adjunk vizet az örökzöldeknek és a kint telelő konténeres, dézsás növényeknek, különösen akkor, amikor már erősödik a napfény. Veszélyes számukra, ha csapadék nélküli száraz hideg idő kísérté a telet, és

nem hullott elegendő „védő” hótakaró a növény körüli talajfelszínre. A nagy munkák még váratnak magukra, ám elkezdhetjük felszámolni a tél okozta károkat. Takarítsuk össze a burkolatokra kiszórt jégolvasztó anyag maradványait, tisztítsuk meg a gye- és ágyásfelületeket a növénymaradványoktól.

SZOBANÖVÉNY-ISMERTETŐ POMPÁS KUTYATEJ

A kutyatejfélek családjába tartozó pompás kutyatej (*Euphorbia milii*) tavasztól őszig nyílik. Az egyik legnagyobb, több mint 2000 fajt számláló nemzetségben

négyszáznál is több a kaktuszokra hasonlító szukkulens fajok száma, amelyek leggyakrabban Afrika szűken behatárolt területein élnek. Az *Euphorbia milii* az afrikai kontinens délkeleti partjánál húzódó Madagaszkár szigetéről származik. Az *Euphorbia*-fajok közös jellemzője, hogy tejnedvet tartalmaznak, ami bőrgyulladást okozhat. A télen nyíló szobanövények közül a közkedvelt mikulásvirág is e nemzetségbe tartozik.

A pompás kutyatej elnyúlhatatlan, hosszan nyíló szobanövény. Eredeti termőhelyén közel két méter magas cserjévé nő, ágai megfásodnak, tüskéi vízszintesen kinyúlnak. A lakások száraz levegőjét is jól tűri. A téli-tavaszi időszakban hűvösebb, 10-12 C-fokos körülmények között érzi jól magát, akkor azonban alacsonyabb a víz- és magasabb a fényigénye. A cserepes kutyatejet jó vízelvezetésű, homokos-agyagos-humuszos talajba ültetik. Tavasszal dugványról szaporítható. Megvágása helyén a tő elágazódik, szépen, erőteljesen bokrosodik. Viszonylag lassú fejlődésű, ápolását tekintve „türelmes” növény. Nyáron kitehetjük a szabadba, kedveli a fényt, a félműködést, és elviseli a meleget. Szárai húsosak, a levelek hónaljában tüskések. Levelei kissé hosszukás tojásdadok, mattok, zöldek. Vízigénye közepes, ám a kiszáradásra virághullással, a túlöntözésre levélvesztéssel válaszol. Az egyesével nyíló, fejcskékben záródó virágai gazdagon nyílnak, nagyon mutatósak és rendkívül tartósak. Színük piros, rózsaszín és fehér. Elvirágzás után egy hónapig tart a nyugalmi időszaka.

Kérdések és válaszok

Ássunk vagy ne ássunk?

Több válasz is van erre. A talaj állapota határozza meg, hogy érdemes-e ásni, illetve az is kérdés, hogy mi a célunk vele. Az ásással föllazítjuk, szellőztetjük, levegősebbé tesszük a talajt, amitől javul annak vízelvezetése. Ez többnyire ősszel esedékes, hogy a talaj befogadja a téli csapadékot. Hasznos, ha az ásás során eltávolítjuk a gyomok gyökereit is. A felásott talajba könnyebben ültethetünk

majd fákat, cserjéket vagy alakíthatunk ki virágágyást, veteményest. Ha a talaj fel-színe nem tömörödött, akkor elég a könnyű átforgatás. Ha nagyon rossz, kemény, régen megmunkált, akkor mélyebb átforgatásra, az alsóbb rétegek föllazítására, vasvillával való megszurkálására is sor kerülhet.

Az időjárás alakulásához illeszkedő, mostanában előtérbe került ún. „ne áss” módszer követői szerint szükségtelen az ásás, mert az nem természetes. Helyette szerkezetjavító szerves anyagot szórnak a fe-

lületre. A felásatlan területeknek jobb a vízmegtartása, és nő a tápanyagtartalma.

Cserepes azálea a kertben

A rododendronok családjába tartozó növények a savanyú talajt, a hűvöset és a nedvességet kedvelik. A kora délelőtti napot kapó, félműködés helyre ültessük a kertbe, a gyökereit óvjuk a túlzott fölmelegedéstől. Meghálálja, ha esővízzel öntözünk, soha ne hagyjuk kiszáradni. Jó módszer, ha a növényt a cserepével együtt víz alá nyomjuk, azaz „felszívattjuk”. Addig tartuk a víz alatt, amíg buborékok jönnek föl. Amint megáll ez a folyamat, a földlabda már kellően nedves. Mivel az azálea fagyérzékeny, szerencsésebb, ha nagyobb cserepbe, az igényének megfelelő típusú földbe ültetjük, ezek a kertészeti árudákban kisebb-nagyobb kiserelésben megvásárolhatók. A nagyobb csereppel és több földdel a növény tartós vízellátását, a gyökerek hűvösebb közegben történő egészséges fejlődését támogatjuk.

Mikor metsszük a klemátiszokat?

Azért érdemes a kertbe többféle iszalagfajt és -fajtát ültetni, mert eltérő nyílási idejük miatt hosszabban gyönyörködhetünk pompás virágaikban. A klemátiszok metszési időpontja attól függ, hogy az adott fajta az iszalagok melyik típusába tartozik. Segít, ha megfigyeljük és följegyezzük, hogy mikor virágzik a bokor. Talán az a legegyszerűbben megjegyezhető és követhető szabály, hogy az új, a fiatal hajtásokon nyílókat tavasszal, az idősebb, elfásodott vesszőkön nyílókat pedig a virágzás után érdemes visszavágni. A korai fajták enyhe telek után már a tél végén bontogatják szirmaikat (pl. *Clematis montana*) és az elvirágzás után fejlesztenek új hajtásokat. Ha ezeket a virágzás előtt levág-nánk, akkor búcsút mondhatnánk a káprázatos látványnak, a tömegével nyíló, esetenként illatos virágoknak. Tavasz végén, nyáron nyílnak a hibrid fajták (*Clematis x hybrida*). Nagyméretű virágaik egyesével állnak.

Miért mohásodik a gye?

A fényhiány és a túlzott nedvesség nem tesz jót, ám a mohásodás nem csak tavasszal feltűnő gond, szárazságban is megjelenhet. Ez arra utal, hogy más ok is lehet a háttérben. Például tápanyaghiány, túltömörödött felszín, pangó víz, árnyék, túl közeli örökzöld sövény, túlöntözés és rossz vízelvezetés. Keressük meg az oko-

kat, és tegyük meg a szükséges ellenintézkedéseket: tápanyagkiszórás, gyepszegély-áthelyezés, növényritkítás, fénybeengedés, mohairtó szer kipróbálást követő rendszeres használata. A gyepteljesítés, lazítása a tavaszi pázsitápolás egyik legfontosabb feladata.

Merényi Alexandra
összeállítása

Hold- naplár

2017. január – március

JANUÁR					
20. Péntek	Fábián, Sebestyén				
21. Szombat	Agnes				
22. Vasárnap	Vince, Artúr				
23. Hétfő	Zelma, Rajmund				
24. Kedd	Timót, Tádé				
25. Szerda	Henrik, Pál				
26. Csütörtök	Paula, Vanda				
27. Péntek	Angelika				
28. Szombat	Károly, Karola				
29. Vasárnap	Adél				
30. Hétfő	Martina, Gerda				
31. Kedd	Lujza, Marcella				
FEBRUÁR					
1. Szerda	Ignác, Gitta				
2. Csütörtök	Karolina, Aida				
3. Péntek	Balázs, Oszkár				
4. Szombat	Ráhel, Csenge				
5. Vasárnap	Ágota, Ingrid				
6. Hétfő	Dorottya, Dóra				
7. Kedd	Tódor, Rómeó				
8. Szerda	Aranka, Salamon				
9. Csütörtök	Abigél, Alex				
10. Péntek	Elvira, Ella				
11. Szombat	Bertold, Marietta				
12. Vasárnap	Lídia, Livia				
13. Hétfő	Ella, Linda				
14. Kedd	Valentin, Bálint				
15. Szerda	Kolos, Georgina				
16. Csütörtök	Julianna, Lilla				
17. Péntek	Donát, Lukács				
18. Szombat	Leo, Bernadett				
19. Vasárnap	Zsuzsanna				
20. Hétfő	Aladár, Álmos				
21. Kedd	György, Eleonóra				
22. Szerda	Margit, Gerzson				
23. Csütörtök	Alfréd, Mirtil				
24. Péntek	Jázmin, Mátyás				
25. Szombat	Géza, Alexander				
26. Vasárnap	Edina, Viktor				
27. Hétfő	Ákos, Bátor				
28. Kedd	Antónia, Elemér				
MÁRCIUS					
1. Szerda	Albin, Dávid				
2. Csütörtök	Lujza				
3. Péntek	Kornélia, Frigyes				
4. Szombat	Kázmér, Zorán				
5. Vasárnap	Adorján, Adrián				
6. Hétfő	Leonóra, Inez				
7. Kedd	Tamás, Ubul				
8. Szerda	Zoltán, Beáta				
9. Csütörtök	Franciska, Fanni				
10. Péntek	Ilkó, Etele				
11. Szombat	Szilárd, Boriska				
12. Vasárnap	Gergely, Miksa				
13. Hétfő	Krisztián, Ajtony				
14. Kedd	Matild, Tilda				
15. Szerda	Kristóf, nemzeti ünnep				
16. Csütörtök	Henrietta, Vidor				
17. Péntek	Gertrúd, Patrik				
18. Szombat	Sándor, Ede				
19. Vasárnap	József, Bánk				
20. Hétfő	Klaudia, Alexa				
21. Kedd	Benedek, Bence				
22. Szerda	Beáta, Izolda, Lea				
23. Csütörtök	Emőke				
24. Péntek	Gábor, Karina				
25. Szombat	Irén, Írisz, Irina				
26. Vasárnap	Emánuel, Dusan				
27. Hétfő	Gedeon, Johanna				
28. Kedd	Augusta, Jónás				

Teilhold Fogó hold Újhold Növő hold
 Kos Bika Ikrek Rák
 Oroszlán Szűz Mérleg Skorpió
 Nyilas Bak Vízőntő Halak

Levélnap – olyan zöldségeket érdemes vetni, ültetni, szedni, aminek a levelét fogyasztjuk (pl. sóska, fejes saláta, káposzta)
Termésnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, aminek a „termése” fogyasztható (pl. magok, gyümölcsök, vagy akár a paradicsom, paprika, hüvelyesek stb.)
Virágnap – dísznövényeket és olyan növényeket lehet vetni, ültetni, szedni, gondozni, aminek a virága fogyasztható (pl. brokkoli)
Gyökérnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, ahol a gyökér maga a termés (pl. zeller, burgonya, hagymafélék, répa), továbbá palántázás, dugványozás napjai, a gyökérképződés fokozottan jó
E napokon a föld alatt élő kártevők ellen érdemes védekezni
E napokon a föld felett élő kártevők ellen érdemes védekezni
Ezek a napok kedveznek a metszéshez
Kert előkészítése, ásás, talajlazítás
Gyógynövények vetése, ültetése, ezek főszedése. A növények gyógyhatása fokozott
Vermelni, raklározni e napon javasolt, valamint a már elvermelt gyümölcs, zöldség átrakására, átválogatására kedvező az idő
Ezeken a napokon lehetőleg ne vereljünk, ne raklározzunk, vagy rakjuk át a raklározott terményeinket. Rothadásveszély
Favágás napjai. Ezekben a napokon kedvező fát vágni, amennyiben a fa további megmunkálására szánt
Nemesítés, oltás, szemezés napjai
Gombatermesztő közegek kezelésére, oltására, oltására, gombatermesztésre kedvező idő
Növényeinket ezeken a napokon ültessük át
– a gyökérképződés hatékonyabb
E napokon semmiképp ne végezzünk átültetést, mert kedvezőtlen hatások mutatkoznak a gyökérképződésre. Viszont ilyenkor érdemes gyomlálni
A fák törzsének védelme, fának ápolásának napjai
E napokon érdemes locsolni a növényeinket, ugyanis a talaj vízmegtartó és a növény vízfőlvévé képessége hatékonyabb
Ilyenkor javasolt a különféle tápanyagokat a földbe juttatni – trágyázás, tápoldatozás, komposzt szórása
Kerti tavak karbantartása. Fordítsunk figyelmet a rothadt növények eltávolítására, és ilyenkor javasolt az új növények telepítése, valamint a nagy vízigényű növények ápolása
A növényeinken a ferdő-, védőtakarás megerősítése
Próbahajtatás napjai

Tavasza várva

A tavasz még jócskán várat magára, de a kertészkedő ember télen sem pihenhet. Tegyük rendet a fészerben, javítsuk ki a megrongálódott kéziszerszámokat, érezzük meg a késeket, ollókat. Vizsgáljuk át a gépi eszközöket, és ha szükséges, vigyük el kiegészítő vállalkozóhoz. Megkezdhetjük a szőlő és az almatermésű gyümölcsfák, valamint a bogyós bokrok metszését.

MIT KEZDJÜNK A MEGMARADT NÖVÉNYVÉDŐ SZERREL?

A tavaszi kamratarítás során előkerülhetnek régebről megmaradt növényvédőszeres-flakonok, maradék szerekkel. Ellenőrizzük a szavatossági idejüket, és ha

déknak minősül, így a műanyag flakonok, ampullák, tasakok a megfelelő szelektív gyűjtőkonténerbe helyezhetők.

A lejárt szavatosságú növényvédőszer-maradékot tartalmazó kis kiszerelésű csomagolóeszközök is veszélyes hulladéknak minősülnek, ártalmatlanításukról a hulladék tulajdonosának, azaz a felhasználónak kell gondoskodnia. Több helyen begyűjtőakcióban adhatjuk le ezeket az anyagokat. Erről a vásárlás helyén érdeklődünk. Egyébként veszélyeshulladék-lerakóba, égetőbe kell szállítanunk, ami költséges és nehézkes. Éppen ezért mindig csak annyi növényvédőt szert vásároljunk, amennyit a szavatossági időn belül el is használunk. A csomagolóanyag háromszori kimosását a permetlékészítéskor végezzük el úgy, hogy a mosóvizet a permetléhez öntjük. A kiürült és kitisztított csomagolóanyagot lezárt nejlonzsákban gyűjtjük.

A nem megfelelően kezelt növényvédőszer-csomagolás szennyezi a környezetet és az ivóvizet!

még nem jártak le, fölhasználhatjuk az ideai permetezésekhez. A hatályos rendelet szerint az 1 liter térfogat vagy 1 kg töltő súly alatti, háromszor kimosott (!) növényvédőszer-csomagolóeszköz kommunális hulladéknak minősül.

TÉLI GYOMOK

A tél alá vetett (spenót, áttelelő hagyma, fokhagyma) és a kora tavasszal vetett vagy palántázott zöldségnövények (fejes saláta, hónapos retek, borsó) termesztését megnehezíthetik az őszi csírázó, áttelelő, valamint az őszi és kora tavasszal kelő gyomfajok. Ilyen a tyúkhúr, a pásztortáska, a veronikafajok, az árvasalánfajok, a ragadós galaj, a fűfélék közül az egynyári perje és a rozsnok. Alacsony, 5-10 C-fok körüli hőmérsékleten csírásznak, így enyhén télen is tömegesen kelnek. Figyeljünk rájuk, és időben, még magérlelés előtt szabaduljunk meg tőlük. A tél arra is alkalmas, hogy a meggyengült gyökerű élő gyo-

mokat, például az aprószulákot, mezei acatot, tarackbuzát, gyermekláncfűvet kézzel kihúzkodjuk.

A TÖRZSES KÖSZMÉTE METSZÉSE

A bogyógyümölcs-bokrok közül a köszméte hajt ki a legkorábban, ezért már január végén metszhetjük. Nagyon népszerű a törzsös köszméte, mivel kézmagasságban szüretelhetjük róla a termést. Emellett a magas törzsű növényt a köszmételisztharmat is kisebb valószínűséggel támadja meg. A köszmétét minden évben metszeni kell. A metszés során távolítsuk el az elöregedett, illetve a rendellenesen növekvő – egymást keresztező, a korona belseje felé tartó, vagy a korona közepéből, vízajtászerűen meredeken le- vagy fölfelé növekvő – vesszőket.

Egyes fajtáknál (pl. *Pallagi óriás*, *Zöld győztes*) csak ritkítsuk a lefelé ívelő, vágásokon növekvő, termőrétyben végződő 6-8 centiméteres vesszőket. A gallyakon az egy helyről induló, villásan elágazó tavalyi vesszők közül a megfelelő állásúakat, azaz a kifelé-fölfelé növekvő, egészséges vesszőket hagyjuk meg, a talaj felé lógókat vágjuk ki. A vesszővégeket csak akkor vágjuk vissza, ha lisztharmatosak. Az erősen visszametszett gally elsöporsődik. Ha ilyen tapasztalunk, ritkítsuk. Fontos, hogy a korona katlanszerű, szellős legyen, hogy a napfény mindenhol érje a lombot.

A metszés során a törzs alján, a talajból kihajtó sarjakat is távolítsuk el. A legjobb, ha ezekre a nyár folyamán folyamatosan figyelünk, mert amíg nem fásodnak el, kézzel is könnyedén kitörhetjük a sok vizet és tápanyagot elszívó sarjhajtásokat.

CŞEREPEŞ FŰSZERNÖVÉNYEK

A nagyáruházak zöldség-gyümölcs osztályain ma már sokféle cserepes fűszernövény kapható. Ezek a növények csak néhány héttig tarthatók el, de kis ügyességgel meghosszabbíthatjuk életüket a lakásban.

Fontos, hogy a meleg, párás konyha helyett hűvösebb, 10-15 C-fokos, világos helyiségben (zárt erkélyen, teraszon, fűtetlen szoba ablakpárkányán) tartsuk a növényeket, így nem nyúlnak meg, nem kókadnak és rothadnak. Hetenként legfölbjebb egyszer öntözzük őket. Sajnos a mértékkel adagolt víz is rothadáshoz vezethet, különösen a bazsalikom érzékeny erre. A kissé szárazon tartott növények illóolaj-tartalma is magasabb. A bazsalikom, a curryfű, a majoránna és a rukkola egynyári növények, nem hajtának újra, ezért, ha nem használjuk föl őket frissen, akkor szedjük le, és kony-

hai papírtörlőre terítve szárítsuk meg a leveleiket. A teljesen kiszáradt leveleket egészben tegyük el jól zárható kisebb befőttesüvegekbe, feliratozzuk, és csak közvetlenül a főzés előtt morzsoljuk az ételbe.

A rozmaryngot, kakukkfűvet, zsályát, cit-

romfűvet, metélőhagymát átültethetjük nagyobb edénybe, komposztal kevert kerti földbe, és tavasszal kitehetjük a teraszra vagy kiültethetjük a kertbe. A kertben nevelt, a nagyobb fagyok előtt földszedett és becserepezett növényeket is így tarthatjuk télen a lakásban.

EGÉSZSÉGES A PASZTINÁK

A téli étrend egyik fontos zöldségféléje a már-már feledésbe merülő pasztinák (paszternák), amely a petrezselyemhez hasonló, kissé vaskosabb gyökerű, édeesebb, teltebb ízű gyökérszöcske. Levele a petrezselyemével ellentétben nem ehető. Akkor a legízletesebb, amikor a fagy „megcsípte”, ezért ne siessünk a folszedésével. Hótakaró nélküli fagyos teleken szalmatakarással tartsuk a kertben.

A pasztinákot azok is bátran vethetik, akik kertjük kötöttebb, agyagosabb talaja miatt sokat küszködnek a gyökéretrezselyem termesztésével. A talajt őszi jó mélyen ássuk föl, komposztal lazítsuk, a tavaszi vetés előtt szintén mélyen porhanyítsuk. Vetőmagja csak egy évig őrzi meg a csíráképességét, ezért minden évben friss magot vásároljunk. Már márciusban elvethetjük. 35-40 cm sortávolságban húzzunk 2-3 cm mély vetőbarázdát, majd alaposan öntözzük meg. Ha elitta a vizet, szórjuk ki a

magokat, takarjuk és tömörítsük. Vontatottan kel, ne türelmetlenkedjünk. Ha huzamosabb ideig nem esik az eső, permetszetűen öntözzük meg az ágyást ügyelve arra, hogy a talajfelszín ne tömörödjön. A kikelt növényeket 2-3 lomblevelés korban ritkítsuk 10-12 cm tőtávolságot hagyva. Ez első látásra soknak tűnik, de csak így lesz szép, dundi, vállas pasztinágyökerünk. Nyáron sok vizet igényel.

A pasztinák tenyészideje 150-160 nap, ezért augusztus végétől, szeptember elejétől szedhetjük. A talajban is hosszan eltartható, de pincében, garázsban homokban rétegezve is tárolhatjuk. Száráthatjuk is: amíg a petrezselyemgyökér megbarorul, a pasztinák szárítás után is szép fehér marad.

A pasztinák sok hasznos anyagot, folsavat, kalciumot, káliumot, B₁-, B₂-, B₃- és C-vitamint, vasat és cinket tartalmaz, rosttartalma is magas. Lehetőleg nyersen vagy párolva fogyasszuk. Erőteljes, édeskés íze miatt kevesebbet tegyük belőle a levesbe, mint a petrezselyemgyökérből. Nemcsak leveszöcskeként használhatjuk, de sárgaréppával, hagymával, burgonyával párolva köretként, rakottasként is fogyaszthatjuk, ránthatjuk. Sült húskor mellé kellemes ízű mártást készíthetünk belőle.

Összeállította: Pap Edina

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Wuxal® Pázsittal szebben nő a gyepl!

www.szepezold.hu

A Wuxal® Pázsit speciális, lassú feltáradású nitrogén formájának köszönhetően folyamatosan, ideális összetételben szolgáltat tápanyagot. Így egész szezonra dús és ragyogóan zölddé varázsolhat vele minden gyeplületet, és a kiégés veszélyét is elkerülheti.

Kwizda

Agro

Táplálunk és védünk

AZ ERDŐK KÉK CSILLAGA

Rendszerint elszórva találhatjuk a hóvirágok között, de összefüggő állományai is előfordulnak, olyankor káprázatos kékeslila színt ad az avarszintnek. Törékeny, apró virág, az erdő piciny, kék csillaga, mely nemcsak szépséget, de érdekességet is tartogat a növények kedvelőinek.

A csillagvirág (*Scilla*) a spárgafélék családjába tartozó nemzetség. Virágaik álta-

Kora tavasszal, ha kilátogatunk a Dunamenti keményfás ligeterdőkbe, akkor a hóvirág mellett egy kedves kék virágot, a ligeti vagy más néven Duna-völgyi csillagvirágot (*Scilla vindobonensis*) is találunk, amely a hozzáértők szerint az ország leggyakoribb csillagvirágfaja.

lában kékek, de fehér-, lila- és rózsaszínvirágú fajok, alfajok és változatok is léteznek. A mintegy 90 fajt számláló nemzetség legtöbb faja kora tavasszal virágzik, néhány viszont őszi nyílású (őszi csillagvirág, *Scilla autumnalis*).

A nemzetség képviselői Eurázsia és Afrika

területén honosak. A *Scilla* nemzetség hazai képviselői meglehetősen közel állnak egymáshoz, küllemre nagyon hasonlóak, a laikusok számára nehezen különíthetők el. A Duna-völgyi csillagvirágnál a lepel tövénél fehér folt található, amely megkönnyíti a meghatározást. Jóval nagyobb

termetű, mint a hazánkban található többi faj, például a nyugati csillagvirág. Hagymánként két levelet fejlesztenek, amelyek szélesek, kissé csatornásak. A hajtáscsúcsuk narancssárga, a tőkocsány vörösesbarna, hatnál több virágú virágzat fejlődik rajta. Február végétől március közepéig, hidegzugos helyeken esetleg még tovább virágzik. Nem ritka, hogy tél végén a hóesést és a kemény fagyokat is ki kell bírniuk a virágoknak. A bimbók alulról fölfelé nyílnak. A növény a virágzás után megváltozik, két levele és virágzati tengelye

megnyúlik, elfekszik a földön. A magot harkaszerűen görbült magas tápanyagtartalmú ún. elaioszóma veszi körül, ami a hangyák egyik kedvenc tápláléka. Az állatok az elaioszómát, és vele együtt a magokat is magukkal hurcolják, így tudtukon kívül segítenek a növénynek, hogy elszórja a magjait. A növényvilágban nem csak a csillagvirágok élnek ezzel a csellel. Hasonló módon terjeszti magjait például a hóvirág, az odvas keltike és az ibolya is. A ligeti csillagvirág a nedves élőhelyeket kedveli, ártereken, dombvidékek patak-

völgyeiben, patakpartjain találkozhatunk vele a leggyakrabban. A hagymák elviselik az időszakos vízborítást. Szép állományai találhatóak a Duna mellékén, a gemenci erdőkben, vagy Soltnál, a Duna szigetén. A legszebb összefüggő állomány Gemencen, a Bóni-foknál, a nyaralók melletti erdőben található.

A ligeti csillagvirág Magyarországon védett növény. Természetvédelmi értéke 5000 forint. Kiásni, csokorba szedni tilos!

Molnár Péter

A SZERZŐ FELVÉTELEI

NÁLUNK IS MEGTEREM

A GOJI BOGYÓ

Az egészségmegőrzés sztárjaként, szuperélelmiszerként elhíresült goji bogyót sokan egzotikus növénynek gondolják, tévesen, hiszen nálunk is megterem, sőt, kiirthatatlan bozótosokat alkothat. Ördögcérna, lícium, vagy kínai farkasalma néven már biztosan ismerősebb a neve.

Az ördögcérna név a növény azon sajátosságára utal, hogy földalatti szárai (ezeket hihették cérnának) újabb és újabb föld fölötti, a gyökfölből kinövő, lehajló hajtású cserjéket hoznak létre. A földből kibúvó „ördögök” viszonylag gyorsan foglalnak el területeket, legyökerező ágaik révén is képesek terjedni és szaporodni.

Burgonyaféle

A burgonyafélék családjába tartozó ördögcérna (*Lycium*) nemzetségnek több mint száz faja létezik, amelyekből több közeli rokonságban áll egymással. Hazánkban a közép-kínai eredetű közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*, syn.: *L. halimifolium*), és a 20. század elejétől szintén behozott és mára helyenként elvadult kínai ördögcérna (*Lycium chinense*) él. A közönséges ördögcérna erősen tövises, 1-3 méter magas cserje. Levele szürkészöld, 3-10 centiméter hosszú, lándzsa alakú. A virág átmérője 9, a párta csöve 7-10 milliméter. Termése 20 milliméteres, narancsvörös, néha sárga.

A kínai ördögcérna nem, vagy alig tövises, 1-3 méter magas cserje. A levele fényes zöld, körülbelül 8 centiméter hosszú, széles lándzsás vagy tojásdad alakú, a közepe alatt a legszélesebb, hirtelen nyélbe keskenyedő. A virág átmérője 15, a párta csöve 4-6 milliméteres. A termése 25 milliméteres, narancsvörös.

Tövises cserje a harmadik faj, az európai ördögcérna (*L. europaeum*, syn.: *L. mediterraneum*) is, 5 centiméteres levélhosszal, szürkészöld levelekkel, 11-13 milliméteres virágátmérővel és 8 milliméteres terméshosszal. Hazánkban nem, vagy gyengén télálló, viszont a közönséges ördögcérnával kereszteződhet, a keverék télállósága pedig már sokkal jobb. Mindhárom faj májustól ősz végéig bíborlila, majd világosbarnán elnyíló virágokat bont. A hazai kereskedelemben a közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*) fajtáit forgalmazzák.

Folyamatosan érik

Nyár végéig folyamatosan virágzik és hozza terméseit. Július elejétől érik. Csillagban élénkpiros bogyói elliptikusak, 12-18 milliméter hosszúak. Az érett termést 7-10 napon belül le kell szedni, mert fonnyadni vagy rothadni kezd. Íze a cseresznye és a szeder keverékére emlékeztet, kissé sárga, nyersen is ehető, de leggyakrab-

ban aszalva fogyasztják. A nagyobb bogyók 10-15, míg a kisebbek 4-5 magot tartalmaznak, de a fogyasztásnál nem zavarók. Igen bőlevűek, húruk pektinben gazdag, rendkívül magas az ásványianyag- és vitamintartalmuk.

A Góliáth fajta a tapasztalataink szerint jól termékenyül, és bőséges termést hoz. A fajtanév nélküli példányok virágai a korábbi években leszáradtak, csak néhány termést hoztak. Amióta viszont a Góliáth fajtát a közelükbe ültettük, jól termékenyülnek, és sok termést hoznak. Ennek valószínűleg az a magyarázata, hogy a Góliáth jó pollenadó.

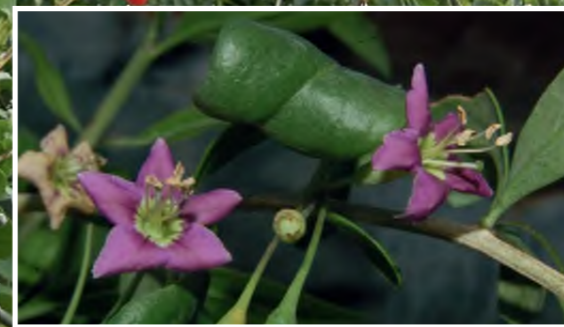
Könnyen szaporítható

Magvetéssel és dugványozással is szaporítható. A magról szaporításnak az a veszélye, hogy rosszul termékenyülő egyedeket is kaphatunk, tehát ezt inkább hagyjuk meg a nemesítőknek. A növény földre érő és ott futó hajtásai könnyen gyökeret eresztenek. Ősszel a 8-10 centiméter hosszú, közel ceruzavastagságú, beérett vesszőket cserepekben, fagymentes, hűvös, világos helyen, tőzeg és perlit fele-fele arányú keverékében neveljük. A következő év tavaszára hajtást és gyökeret fejlesztenek, amiből a nyár elejére kiültethető növényeket kapunk. A dugványozást tavasszal is indíthatjuk.

Érett bogyók

A Góliáth fajta szedésre érett bogyói és virága

Két-három méter magas bokrán hosszan lelógó hajtásokat nevel

Bőséges fényt kíván, ezért napos helyre ültessük. Árnyékos helyen elmarad a virágzás, a terméskötés. Tápanyagban (különösen káliumban) gazdag talajba kerüljön, a fagyra nem érzékeny. Ültetés előtt kutassuk át a kertünk környékét, hogy vad lícium (amelynek bogyói mérgezők) található-e a közelben, a goji virágai ugyanis könnyen kereszteződnek vele.

A konténeres dugványokat legjobb kora ősszel, októberben kiültetni, de tavasszal is telepíthetjük.

A 40 x 40 x 40 centiméter méretű ültetőgödör aljára 5-10 centiméter vastagon terítsünk érett marhatrágyát, illetve adagoljunk 5-10 dkg szuperfoszfátot és ugyanennyi káliumszulfátot, majd fedjük le 5-10 centiméter vastagon feltalajjal. A föld fő-

lötti részek mellé kössünk vékony pálcát. Öntözzük be 5-10 liter vízzel.

Támrendszert igényel

A goji bokor igen gyorsan nő, ezért már az első évben gondoskodjunk támrendszer kialakításáról: 2-2,5 méteres erős karót helyezünk mellé. Több tő ültetése esetén az egyes karókat felül léckerettel kössük össze, amelyre a főszárat vezetjük. A fejlődő hajtások mindkét oldalon vízfűggyönszerűen a föld felé csüngenek. Gyakran ültetik kerítés mellé, onnan azonban a szomszéd kertjébe is átnőhetnek a hajtások.

A főszárat éventénként kétszer kötözzük a karókhöz. A földet érő hajtásokat visszacsíphetjük, vagy karikába köthetjük.

A LEGGAZDAGABB

Az ördögcérna, vagy goji bogyó gyümölcse a természetben föllelhető egyik leggazdagabb természetes antioxidáns-forrás. Ásványi elemekben (kalcium, kálium, vas, cink, szelén) riboflavinban (B₂-vitamin), C-vitaminban, béta-karotinban, likopinban, poliszacharidokban és fenolokban gazdag. Egyes vélemények szerint a világon az egyik leggazdagabb C-vitamin-forrás: a szárított 100 grammja 129-148 mg C-vitamint tartalmaz, kétszer annyit, mint a brokkoli, 22-szer annyit, mint az alma. Az immunrendszert többszörösen támogató, a szabadgyököket lekötő antioxidáns-tartalma tízszer magasabb, mint az áfonyaé vagy a mazsoláé. Nyersen, szárítva, gyógyteaként, illetve kompótbá és levesbe főzve fogyasztható.

P. E.

A növény idősebb korában hajlamos a tő- és gyökérsarjak képzésére. A főnövénytől fél-egy méterre is előtörhetnek a hajtások. Ha ezeket ősszel főlészeldjük, újabb növényekhez juthatunk. Ha a töveket 30-40 centiméter szélességben fekete fóliacsíkkal takarjuk, úgy valamelyest csökkenthetjük a tősarjak képződését. Tavasszal, kihajtás előtt a sűrűsödést okozó vesszőket többől, vagy 4-5 centiméteres csonkot hagyva vágjuk ki. A vesszők harmadának eltávolítása is indokolt lehet. A vesszőkön fejlődő 5-10 centiméteres másodrendű vesszőket ne vágjuk le, mert ezek termőrészé válnak.

15-20 kilogramm érett marhatrágyát dolgozzunk be a tő körüli 1 méter átmérőjű körbe 10-15 dekagramm kálium-szulfáttal és szuperfoszfáttal kiegészítve. A tenyésztésben 2-3 alkalommal adjunk nitrogéntartalmú műtrágyát. Hőszénapokon bőségesen öntözzük.

A betegségek közül lisztharmattartózás támadhatja meg a töveket. (Thiovit vagy Microthiol Special szerekekkel védekezhünk ellene.) Árnyékos helyre ültetett töveken az amerikai lepkekabóca „vattacso-móival” is találkozhatunk, illetve vándorpoloska is előfordult a bokrokon.

Dr. Géczy László,
Dr. Papp László

Megvalósult ZÖLD ÁLMOK

Összefogtunk öt családdal, és ezer négyzetméteren vegyszermentes és fűszernövénykertet hoztunk létre Gyulán, ami valamennyiünk konyhájára egészséges élelmet termel.

A Gyulai Ehető Közösségi Kertet (röviden GYEKK) családi-baráti közösségként műveljük.

Ez a felnőtteknek munka és pihenés is egyben, a gyerekeknek pedig kertészeti kihívás sok játékkal, ahol mindig történik valami.

Sorozatunkban kertünk egy évét mutatjuk be: a kezdetekről, időszzerű munkákról, kerti praktikákról írunk.

Kertész házaspárként vágunk bele, de nem gondoltuk, hogy a kert ennyi érdekes programot, épülő és erősödő barátságokat, ízletes zöldségeket jelent majd mindenkinek. Egy ideje már azon gondolkodtunk, hogy a tanári munkánk mellett művelhetnénk egy kisebb hobbikertet. Tisztában voltunk a feladat nagyságával, és azzal, hogy a kertben mindent időben kell elvégezni, legyen az vetés, gyomlálás vagy betakarítás. Már nézegettük is a közeli kerteket, de nem mertünk belevágni a vásárlásba, hiszen mindketten dolgozunk, és két gyermekünk is elegendő logisztikai-szervezési feladatot ad.

A legkézenfekvőbb lehetőségeket nem ragadtuk meg: adott lett volna a nagyszülői örökség a szomszéd településen, de a távolság (pedig csak 15 km) a nemleges választ indokolta. Fölmerült a szülők kertjének közös művelése is („apádnak nagy a kert már, lányom”), de valahogy az önállóság vonzott minket. Így szép lassan kezdett kirajzolódni egy jövőbeli kert, ahol barátokkal, ismerős gyerekekkel közösen művelünk egy területet hasonló elképzelé-

A Gyulai Ehető Közösségi Kert tagjai

Közösségi kertünk 2016 őszén

Családi és gyerekparcellák az út két oldalán

Festjük a szerszámot

Palántákat vittünk a Törökzugi Óvodának

sek, ökológiai elvek mentén. Ez volt a „zöld álmok” időszaka, a hajnali tervezgetések ideje, amikor majdnem teljesen kirajzolódott egy sajátos közösségikert-moddell, a következő években megvalósult közösségi kertünk alapjaival.

A kezdetek és a fordulópont

Különös egybeesés, hogy a körülöttünk élő emberek, ismerősök és barátok érdeklődése az önellátás és az ökológiai

szemléletű kertművelés felé fordult. Sokan kertészkedni kezdtek, másokkal kertészeti előadásokon találkoztunk, és sokan ugrottunk fejest a befőzés, aszalás, házi tartósítás tudományába is. Abban az időben alakult több fővárosi és vidéki közösségi kert Magyarországon, és civil szervezetek sokasága mozgolódott ebben a témában „úttörőként”. Korábban a Körösök Völgye Natúrpark Egyesület környezeti nevelőjeként magam is foglalkoztam hasonló témájú előadások, gyermek-

programok szervezésével. Már akkor nagyon zavart a fiatalok és idősebbek eltávolodása a gyakorlati kertészkedéstől. Nézzünk csak körül, házikerti körülmények között milyen kevesen termelnek önellátásra zöldséget, rengeteg kert paragon, műveletlenül áll! Persze nem csoda, hiszen a körülöttünk lévő világ rohan, és nem is olyan egyszerű rendszeresen kilépni belőle a KERT-be.

A fordulópont az volt, amikor megkeresett bennünket a Közös Pont Egyesület Bék-

écsabáról, hogy kapcsolódnánk-e a munkájukhoz. Beszélgetni kezdtünk a terveinkről, és gyorsan megtaláltuk a közös pontot, a kertészkedést. Az egyesület és mi is olyan kert kialakítását fontolgattuk, amely a termelés mellett közösségi programok és oktatás helyszíne is. Mi családokban gondolkodtunk, az egyesület iskolákban és közösségi házakban. Végül közösségi kertként fogalmaztuk meg az elkövetkezendő években megvalósuló kertjeinket. Közülük az egyiket, a Gyulai

Ehető Közösségi Kertet azóta is jómagam koordinálok férjem segítségével. (A miénken kívül azóta Békésen és Békéscsabán is indultak kezdeményezések.) A kert elindulását pályázat segítette, abból sikerült eszközöket és gépeket beszerezni. A kertészkedést azonban a pusztán anyagi támogatás nem működteti, kell a jövőkép, hogy mit szeretnénk elérni, a kerttagok lelkesedése, az újítások, a közös programok sokasága, és ami nagyon fontos, az egyéni természetési sikerek. Nincs kedve-

sebb érzés, mint saját zöldségeinket tenni a szendvicsekre, a magunk termelte friss zöldbabból levest főzni, az epres krémesről nem is beszélve.

A gondolatból tett lett

Így tehát gondolatban készen álltunk: a majdnem kész elképzeléshez kerestünk megfelelő kertet. A kertvásárlás idejére már voltak civil partnereink, és tudtuk, hogy sok barátunk nosztalgiából, felüdülésből vágyik kertközelségre. A gyulai Törökzugi lakótelepen lakó barátainkra gondoltunk, olyan területet kellett találnunk, amely gyalog is könnyen megközelíthető. A kert kiválasztásánál két másik szempont is fölmerült: korábban már művelt területet akartunk venni, mert a parlag feltérése óriási munka. Másrészt szerettünk volna fásított területet, hogy a közösségi programokat árnyékot adó fák alatt bonyolíthassuk le. Így esett a választás a Törökzugi lakóteleptől ötpercnyi sétával elérhető Törökzugi szőlők egyik kertjére. 1045 négyzetméteres területet vásároltunk meg 2014 augusztusában. Akkor még a hasonló gondolkodás és a lelkesedés szervezett közösséggé bennünket, ma pedig már a közös teendők, programok és jövőbeli tervezések az összetartó erőt.

A 2014-ben 18 fővel indult közösségi kertünk családait egyenként kerestük meg. Az 1045 négyzetméternyi kerthez kezdetben öt család csatlakozott, majd 2016-ra hat családra gyarapodtunk. Jelenleg 21 fő tartozik a közösségünkhöz: nyolc gyermek és 13 felnőtt. Azt mondják, a kutya és a gyerek csak kárt tesz a kertben. Van ebben némi igazság, a mi kertünkben is van erre példa, de kárpótol bennünket az öröm, amikor gyerekeink magokat vetnek, zöldborsót szednek vagy epret ültetnek, és néha mintha érdeklődést is mutatnának a kerti dolgok iránt.

Munkánkat kapcsolataink is segítik. Kertközösségünk együttműködik a Közös Pont Egyesülettel, akik szakmai programokat szerveznek; a gyulai Törökzugi Óvodával, ahol fűszer- és zöldségeskertet alakítottunk ki; valamint a békéscsabai Esély Pedagógiai Központ Szakiskola kertészetével, ahol palánták és fűszernövények nevelkednek.

Ásó, kapa, vetőmag

A kerti munkához már az induláskor is elengedhetetlen a szerszámok és kerti kisgépek megléte. Ezt segítette az említett pályázati támogatás, melyből ásókat, kapákat, gereblyéket, vetőmagokat vásároltunk. Akkor került a kertünkbe egy benzin-

Paprikás krumplit főznek a fiatalok

A gyerekek a saját ketrészeiket ássák

Friss zöldbabb a közös parcellából

Frissen szedett paradicsom

motoros szivattú (hiszen nincs áram a kertben), valamint a más közösségi kertekkel közös használatú rotációs kapa. Mind-egyiket használatra kaptuk a Közös Pont Egyesülettől. A kert túlélési esélyeit segíti az öntözés, hiszen nyáron akár 36-40 C-fokos hősséggel és aszályal küzdenek a növényeink. A kertünkben fűrt kút adja az öntözővizet, amit 120 literes hordókba töltünk, és kezdetben kannákkal öntöztünk. Közösségünk szerszámkészlete folyamatosan bővült, kiderült, hogy mindenki a könnyebb sarabolókapát, az erős faiskolai ásót, a saját megszokott régi villáját, lapátját részesíti előnyben.

A kertben minden év ősszel kezdődik, akkor készítjük elő a területet a következő időnyre a szerves trágyázással, illetve a földmunkákkal. Mi is így tettünk 2014 őszén, amikor a kerttagokat a tagtoborzó után nyitó kertprogramra hívtuk. Minden családdal előzetesen egyeztettünk, mekkora területet tud megművelni, majd a papírra vetett terveinket elkezdjük „átemelni” a valóságba. Parcellákat alakítottunk ki: a családi parcellák kb. 30-50 négyzetméteresek (5 × 6 méter, 5 × 10 méter), a gyerekparcellák pedig 2-5 négyzetméteresek lettek.

Bonyhádi Enikő

Fizessen elő a Kertészet és Szőlészet digitális változatára

akár
40%
kedvezményvel!

MAGYAR
MEZŐGAZDASÁG
LAPCSOPORT

	Nyomtatott lapár (Ft)	Digitális lapár (Ft)
Egy lapszám ára	490	290
Havi előfizetés	1 840	1 150
Negyedéves előfizetés	5 520	3 200
Féléves előfizetés	11 040	6 400
Éves előfizetés	22 080	12 500

- Egyedi kedvezményes ár digitálislap-előfizetőink részére!
- Egyszerű, gyors, kényelmes előfizetési lehetőség!
- Bővített interaktív tartalom!
- Platformfüggetlen – bárhol, bármilyen eszközön megtekinthető!
- Keresési lehetőség a cikkekben és egyéb felhasználóbarát megoldások!
- Hirdetőpartnereink számára újszerű, interaktív megjelenési lehetőség!

Kertészet
és Szőlészet

www.kerteszetesszoleszet.hu

DIGITALSTAND

www.digitalstand.hu

MIBŐL KÉSZÜL? A HÁZ ÉS A HÁZTETŐ

„Ahány ház, annyi szokás” – tartja régi közmondásunk, mely nemcsak szokásainkra, ízlésünkre vonatkozik, hanem az emberi lakóhelyre, a házra is. A lakóépületek szerte a világon rendkívüli változatosságot mutatnak. Az éghajlatnak, a külső körülményeknek, a környezetben elérhető építőanyagoknak megfelelően készülhet ház jégből, kőből, égetett agyagból, állati bőrből, fából és más növényi anyagokból is. Most ezek közül veszünk sorra néhány érdekes típust.

Nádtető

Megkezdődött a nádatás a Balatonon! Minden télen vezető cím a hírekben, és azt is olvassuk, hogy bizony az utóbbi években baj van az aratással. Az enyhébb teleken ugyanis nem fagy be annyira a tó vize, hogy a sérülésekre érzékeny gyöktörzseket leginkább kímélő, jégen járó gépekkel, januártól február közepéig elegendő nádat lehessen aratni. A nádszöveten és nádpalón kívül tetőfedéshez is komoly igény van nádra, mert sokan szeretik, és a mai napig náddal fedetik házukat, nyaralójukat. A minőség is fontos, mert csak az egyéves, vékony szárú, egyenes, kemény, jól tömöríthető nádszálak a megfelelőek a 30-35 cm vastagon rakott tetőkhöz.

A nád nemzetség négy tagja az egész Földön elterjedt, a **közönséges nád** (*Phragmites communis*) a leggyakoribb köztük. Hazánkban is közönséges, nádasokban, mocsarakban, nedves réteken uralkodó növény. Erős, felálló, üreges, 2-5 méter magas szárát levélhüvely borítja, szürkészöld levelei 60 cm hosszúak, bókolkók. Nagy, sárgásbarna, vöröses vagy lilás bugavirágzata selymes szőröktől borzas. Tarka levelű, törpe és színes bugájú kerti fajtáit ültetik is, de figyelni kell rá, mert hosszan kúszó gyöktörzsével gyorsan terjed.

A nádat nem pusztán tetőfedésre, hanem rekesztőhalászatokhoz való fal (vejsze) fonásához és tüzelőként is használták. Az Alföld nádiban gazdag, nagy kiterjedésű rét-

A növények végigkísérik életünket a bölcsőtől a koporsóig, táplálnak, ételünket ízesítik, gyógyítanak, használati tárgyaink készülnek belőlük és kertjeinket díszítik. Növény és ember találkozása nem csak a táplálkozás terén jelent páratlan változatosságot. A különböző céllal és alapanyagból készült kézműves termékek nemcsak az emberi kreativitás gazdagságát, hanem a bennünket körülvevő növényvilág hihetetlen sokféleségét is megmutatják. Ma már azonban a természettől elszakadt városiak, sőt a falun élő emberek körül is átvették az uralmat a gyári termékek és a műanyagok. Sorozatunkban a teljesség igénye nélkül szeretnénk bemutatni, hogy milyen érdekesek és értékesek növényi eredetű kézműves tárgyaink a botanikus szeméivel.

és mocsárvidékein a pásztorépitmények falát is nádból készítették. A nádból, néha vesszőből, deszkából vagy más anyagból épített falazat az ún. szárnyék, és a szintén tető nélküli, de zárt karám a legelőn tartózkodó állatok széltől, vihartól való védelmére szolgál. A pásztorok és a csőszök ideiglenes lakóhelyeül szolgáló kontyos kunyhókat úgy építették, hogy a gúla alakban állított nádkévéket a csúcsuknál hosszú, sodrott szalma- vagy szénakötéllal körülcsavarták, kontyot kialakítva a nádbugákból.

A mediterrán vidékeken az olasznádat használták házépítéshez, sőt csónak, ke-

rítés, horgászbót, hangszerek, hasított szárából kosár készült. A **közönséges olasz nád** (*Arundo donax*) a nádhoz hasonló évelő növény, de annál nagyobb termetű, vastagabb szárú. Erős, rizómás gyökérzetéből 2-6 méter magas, egyenes, felálló vastag nádszálak nőnek. Széles, hosszú levelei rendezett sorokban állnak. Ősszel nyíló, nagy, tömött bugavirágzata erősen szőrös, kezdetben vöröses árnyalatú, majd ezüstfehérré változik. Az *Arundo* nemzetség három faja eurázsiai elterjedésű, az olasz nád a Földközi-tenger mellékén gyakori, melegkedvelő, sok helyen agresszíven terjedő vízparti növény. Az ókorban hosszú, merev, de könnyű szárát mérésre használták. A mérő nád, mint ókori hosszsmérték, 6 könyök hosszú volt, ami kb. 2,67 méter. Díszkertekben kedvelt, de térigényes, nedves és tápdús talajt kedvelő díszfű, több fajtája, csíkos és színes levelű is ismert. Kemény teleken visszafagyhat. A növény megújulását segíti, ha tavasszal visszavágjuk az öreg hajtásokat.

Zsúptető

Míg a vizes élőhelyek közelében a leggyakoribb fedőanyag a mindenütt bőségben föllelhető nád volt, a domb- és hegyvidékeken inkább zsúptetőt készítettek, bár egyes helyeken mindkettőt használták. A **rozs** (*Secale cereale*) a búzánál kevésbé igényes növény, kevesebb meleget igényel, ezért az északabbra fekvő területeken és a középhegységeken is termesztendő. Virágzata a búzához és az árpához hasonlóan kalász. Éréskor gyengén bókolkó kalásza négyélűek, tengelyük alig törékeny. A közel-keleti származású növény viszonylag későn került kultúrába, az első természettrózs-leletek Kr. e. 4000 körüliek. Valószínűleg a búzavetéseket kísérő, apró szemű gyomként ismerték, s ezután kezdtek válogatással bőhozamú gabonává nemesíteni. Általában ősszel vetik, a középkorban Nyugat- és Észak-Európában a rozs volt a legfőbb kenyérgabona. A magas cellulóztartalmú, egyenes szárú rozs-, vagy ritkán búzaszalmából készült

Nádból készült napernyő Horvátországban

A törött rövid szálaktól és más növényi részekről megtisztított, tetőfedésre alkalmas kúpokba rakott nádkévék

Dinnyeárusok nádból készített alkalmi kunyhója Iránban

A Balaton partján nagy mennyiségben termő nád a tetők alapanyaga (Tihany)

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Az olasz nád erőteljes, vastag egyenes szárát építkezéshez, csónakkészítéshez, az ókorban mérőrudnak használták

zsúptető nemcsak olcsósága miatt volt célszerű, hanem azért is, mert jól ellenállt a viharos szeleknek, és elviselte a nagy hőmérsékletingadozásokat. A zsúpszalmát kétféle technikával használták, vagy alulról fölfelé haladva terítették a tetőlecekre, majd fűzfavesszővel rögzítették, vagy tartósabb módszerrel, a zsúpcsomókat egymás mellé fektetve kötötték a léchez.

Zsindelytető

A nád- és zsúptető mellett a zsindely volt a Kárpát-medencében a leggyakoribb nő-

vényi eredetű háztető. A zsindelytető tartósabb (javítással 25-30 évig tartott) és kevésbé tűzveszélyes, mint az előzőek, de drágább alapanyag volt. Jóllehet a 19. század derekáig a templomok, kastélyok, középületek, városi polgárházak tetejét az egész országban zsindelyezték, a parasztházak esetében csak a fában gazdag hegyvidékeken használták.

A zsindely legfőbb alapanyaga a legelterjedtebb fenyőféle, a **közönséges lucfenyő** (*Picea abies*) volt. Mindannyian ismerjük, hisz a legkedveltebb karácsonyfánk. Ötven méternél is magasabbra nő, hatalmas, terebélyes, szabályos kúp alakú

koronájú fa. A hajtásokon csavarvonalban ülő tűlevelei négyszögletűek, merevek, kihégyezett végűek. Nagy tobozai lecsüngők, barnára beérve sem hullanak szét. Hűvös, csapadékos éghajlaton, Európa magashegységeiben a 800-1900 méteres övben, valamint Észak-Európában alacsonyabb tengerszint fölötti magasságokban, hatalmas erdőségeket alkot. Népszerű díszfa. A kertészek sok száz, alakban, méretben és lombszínben különböző fajtáját nemesítették.

Erdélyben minden részét hasznosították, lehántolt kérgét helyenként bőrcserzésre használták, edényeket, sótatót készítettek

Zsúptető készítésére leggyakrabban rozsszalmát használtak

Zsúptetős őrségi ház (Szentendrei skanzen)

Angliában ma is nagy divatja van a nád- és szalmatetőeknek, ehhez külön erre a célra hosszúszerű roz-, zab- vagy búzafajtákat termesztnek

A tetőfedők a zsindeleket mutatós mintába rakják, kiálló végeiket kifaragják (Kárpátalja)

A mangrovepálma leveleiből háztető, kerítés, kosarak, szőnyegek, seprű és sokféle, a háztartásban használatos tárgy készül (Dél-Vietnam)

A királpálma a trópusi vidékek egyik legnépszerűbb díszfája

A trópusi területeken a jó vízlepergető, szigetelő és tartós pálmaleveleket használják építkezéshez. Vietnamban a háztetők alapanyaga minden esetben valamelyik helyi pálmafaj

belőle, erdei kalyibákat fedtek be vele, rostjaiból lábtörölt fontak, az odvas törzsekből jászolt, itatóvályút faragtak, tobozának főzetével a gyapjút színezték világos- vagy vörösesbarnára. Az éretlen, zöld tobozból szirupot főztek, amelyet tüdőbetegségek esetén fogyasztottak. Gyantáját szappanfőzéshez használták, a lyukas fa- és pléhedényeket foltozták be vele, a fakéregre gyűjtött gyanta világítóeszközként szolgált. A fagyúval összefőzött gyantával a gennyes sebeket kezelték, s a tehének sebes tőgyét gyógyították. Puha, jól hasadó, könnyű és erős fája kiváló ipari fa. A legtöbb belsőépítészeti faszervezet lucból készül, de hordók, ládák, vezetékoszlopok, bányafa gyártására, sőt farost és cellulóz készítésére, továbbá tüzelőnek is használják. Vékonyra gyalult lemeze kiválóan alkalmas vonós hangszerek, hegedűk, csellók készítésére is, mert a hanghullámoktól könnyen rezgésbe jön.

A zsindeleket tulajdonképpen fenyőfából faragott vékony tetőfedő lemez. Egyik hosszanti oldala vastagabb, az azon vágott hosszanti horonyba illesztették bele a következő zsindeleket, majd faszeggel rögzítették a tetőléchez. Így az esővíznek ellenálló, rémentes tetőt kaptak. A zsindelek készítésének az erdők fogyása és a cserépfedés vetett véget a 19–20. század fordulóján.

Vesszőfal

A Kárpát-medencében valamikor nemcsak a háztető készült növényi anyagból, hanem a fal is. A fából ácsolt háztételtől eltekintve egy őrségi, még a kőkorszakból ismert technikával is készítettek falat. A függőlegesen rögzített karókat nyír-, fűz-, gyertyán- vagy juharvesszőkkel fonták be, majd sarat tapasztottak rá. A vesszőfal (más néven sövényfal, re-

kesztett fal, paticsfal stb.) a népi építészet egyik legrégebbi és a 16–19. században legelterjedtebb falszerkezete, lakóházak, csűrök, istállók, ólak, kukoricagórék, sőt iskolák, templomok is ilyen technikával készültek.

Pálmakunyhó

A trópusok melegebb éghajlata lehetővé tette a teljesen növényi anyagokból álló házak készítését. Különböző földrészekben a leggyakoribb építési alapanyagok a legkülönbözőbb pálmák mindenféle fajai. A háztételnél a szívósság és a tartósság mellett fontos szempont, hogy minél közelebb és elérhetőbb legyen az alapanyag, ezért sok helyi pálmafajtának kunyhóépítésre, például a nagy, szárnyas levelű datolyapálmákat (*Phoenix*), a furcsa alakú levelkékből álló óriás levelű halfarokpálmákat (*Caryota*), és a legyező-

pálmák sokaságát (*Borassus*, *Livistona*, *Corypha*, *Licuala* stb.). Kelet-Ázsiában a parti részen könnyen aratható mangrovepálma (*Nypa fruticans*) volt a leggyakoribb tetőalapanyag. Különleges felépítésű pálma, mert nincs föld fölötti szára, csak a sós iszapban kúszó, föld alatti törzse. A hatalmas, gyakran 10 méter hosszú, szárnyasan szeldelt levelei nyelében futó tágas, levegővel telt sejtközötti járatoknak köszönhetően a víz alatt is zavartalan a gázcseréje. Nagy, 25 cm átmérőjű gömbebe tömörülő, rostos falú termései megérve könnyedén terjednek a víz felszínén. Gyorsan nő, és vegetatív úton, indákkal is szaporodik. Virágait muslicák porozzák be. Dél-, Délkelet-Ázsiától Ausztráliáig, tengerpartokon, a sekélyebb vízű, iszapos árapály-zónában állományalkotó növény. Gazdasági szempontból is rendkívül fontos. Leveleiből kitűnő építő- és tetőfedő elemeket készít a

helyi lakosság, de kosarak, kalapok, esőkabátok, szőnyegek és seprű is készülnek belőle, továbbá tüzelő-alapanyag, sőt cigarettapapír helyettesítésére is jó. A virágzatának megcsapolásával nyert cukorból kókusztejjel és szágóliszttel készítik a kedvelt thai édességet, a „három pálma pudingot”. Az édes pálmanedvből alkoholos ital, a virágaiból tea is készül. Éretlen termésének zselés állagú húsát frissen eszik, érett, kemény magvait főzve fogyasztják. A Föld másik felén, a Karib-térségben többek között a dísznövényként is rendkívül népszerű királpálma (*Roystonea regia*) levelét használják tetőfedésre. Karcsú, szürke, a tövével kissé vastagabb törzsű, 25 méter magas fa. Törzse csaknem sima, mert az idősebb leveleit levélnyelmaradványok nélkül hullatja le. Mereven föl- vagy kissé szétálló, hatalmas, 2-3,5 méter hosszú, szárnyalt levelei

20 kg súlyúak is lehetnek. Nagy, sárgás-fehér, dúsan elágazó virágzatai 2 méter hosszú, sima, zöld, alul kissé megvastagodott ártörzs alatt fejlődnek. Gömbölyded, 1 cm-es termése vörösre, majd lilásfeketére érik. Őshazája Kuba, de a trópusokon mindenütt ültetik. Kuba nyílt vidékeinek jellegzetes pálmája, még az ország címerébe is bekerült. Szép, sima törzse, elegáns megjelenése miatt az egyik legnépszerűbb díszfa a trópusi országokban, utcáinak közparkokban is ültetik. Kubában törzsét, levelét építkezésre használják, fiatal csúcshajtásait frissen eszik. „Pálmaszív” néven, sós lében üvegben vagy konzervdobozban Európa egzotikus üzleteiben is árulják a pálmahajtást, dióra emlékeztető ízű, ropogós húsát salátákban, halételek mellé fogyasztják.

Fráter Erzsébet

Mivel mérgezhette meg Hófehérke almáját a gonosz mostoha?

A mérgező növények fölfedezéséhez nem kell az üveghegyen is túlrá utazzunk, elég, ha csak kimegyünk a kertbe. Mérgező növényeket szinte bármelyik kertben találunk, nem csak gonosz boszorkányok méregkeverő konyhájában, ezért fontos megtanulnunk, hogy ne kóstolással kezdjük az ismeretlen növények megismerését.

Ha vannak szobanövényeitek, akkor több mint valószínű, hogy vannak mérgezők is közöttük, csak esetleg eddig nem tudtatok róla. Mérgező a fikusz, a ciklámen, a mikulásvirág, a flamingóvirág, a borostyán, de még a jácint és a nárcisz is. Ezek közül biztos volt már valamelyik a lakásokban. Ezután se kell őket száműzni, csak meg kell tanulni, hogy ne kóstolgasunk szobanövényeket, és a jácintmagot se tartsuk a zöldségeskosárban.

Mérgező növényeket nemcsak a szobában, hanem úton-útfélen is találunk, ahogy gyógynövényeket is, mert sok gyógynövény mérgező is lehet, hiszen ami kis mértékben mérgező, az túladagolva méreg. Gyermekem születéséig föl se tűnt, hogy milyen mennyiségű „méreg” közvetlen közelében élek, pedig a java részüket én ültettem a kertembe. Miután összeszámoltam őket, megállapítottam, hogy a mérgező növényektől megszabadulni lehetetlen

és főleg az egyetlen járható út a gyerek megtanítása arra, hogy semmit ne vegyen a szájába a kertből, csak azt, amit anya vagy apa ad (mert ehető növény is akad nálunk bőven). A kertemben található mérgező növények nagyon közönségesek, mindennaposak, bármelyik parkban vagy kiskertben előfordulnak, ezért ha van kertetek, akkor valószínűleg nálatok is él közülük néhány.

25 mérgező növényt számoltam össze a kertben, ami még a budapesti viszonyokhoz képest is meglehetősen aprócska. A gonosz mostoha a bőség zavarával küzdött volna a kertemben. De nemcsak az enyémekben, hanem bárkiéban, vagy bármelyik parkban, óvoda- vagy iskolaudvaron. Mérgező növények mindenhol vannak, így nagyon fontos megtanítani a gyerekeknek, hogy semmit se egyenek meg, mert a legtöbb csábítóan színes bogyó mérgező.

A saját ciklámenem

Ha saját mérgező növényt szeretnétek, ültessetek mini ciklámenet. Csak a gumója mérgező, de ha nem aprítjátok a salátába, akkor nem lesz baj, nem kell félni tőle. Az ültetésnél figyeljetek arra, hogy a gumóját ne tesseétek be, kicsit emelkedjen ki a földből. Csak alulról locsoljátok. Tegyetek a cserepe alá egy tálat, ami-be a vizet töltitek. Tapogassátok meg a földet, és ha érzitek, hogy már elég nedves, akkor a tálból öntsetek ki a vizet (ne álljon állandóan vízben). Világos, hűvös helyen sokáig virágozik. Az elsárgult leveleket, virágokat szedjétek le.

Mérgező kerti növények

Babérmeggy (az egész növény)
Borostyán (a bogyója és a levele)
Boróka (enyhén mérgező)
Bangita (enyhén mérgező)
Magyal (a levele és a bogyója nagyon mérgező)
Tiszafa (piros magköpenyén kívül minden része erősen mérgező)
Kecskerágó (a csíkos kecskerágó nagyon mérgező, különösen a bogyója, az örökzöld japán kecskerágónak minden része, de csak enyhén mérgező)
Ecetfa (a levele és a termése enyhén)
Tuja (a hajtása és a toboza nagyon)
Erdei pajzsika (minden része)
Fagyal (a bogyója, levele és a kérge)
Harangláb (enyhén mérgező)
Gyöngyvirág (az egész növény halálosan mérgező)
Borbolya (az ága és a levele mérgező, a termése viszont nem)
Kökörccsin (az egész növény nagyon mérgező)

Lilaakác (a termése, az ága és a gyökere mérgező)
Madárbiris (csak nagyon enyhe tüneteket okoz, a madaraknak pedig még azt se)
Nárcisz (a hagymája enyhén mérgező)
Bazsarózsa (a virága, a magja és a gyökere)
Rododendron (nagyon mérgező)
Túztövis (a madarak kedvence, de a bogyója mérgező)
Zanót (minden része)
Vadszőlő (a bogyója és a levele enyhén mérgező)
Puszpáng vagy Buxus (erősen mérgező)

Csíkos kecskerágó

A 10 leggyakoribb mérgező szobanövény

Flamingóvirág

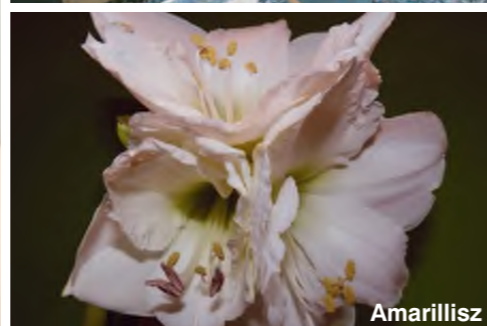
Ciklámen (a gumója)
Amarillisz (minden része)
Jácint (a hagymája)
Vitorlavirág (minden része)
Flamingóvirág (minden része)
Fikusz (a levele és a szára)
Mikulásvirág (a tejnedve)
Kroton (a tejnedve)
Kankalin (a levele és a hajtása)
Zámia – Zamiculcas (minden része)

Kroton

Vitorlavirág

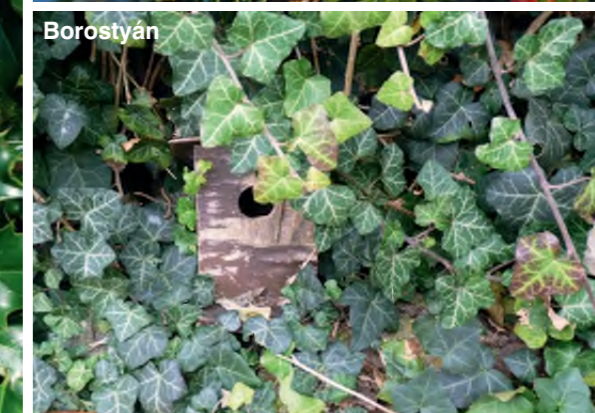
Amarillisz

Magyal

Tiszafa

Borostyán

Összeállította: Thalmeiner Tünde,
Szakács-Nagy Zsuzsa

Kedvenc

JUHARAIM

A juhar (Acer) nemzetség mintegy 170 faja nagyon változatos, fontos szerepet játszanak a kertkultúrában.

A Kárpát-medencében öt őshonos juharfaj él, ezzel szemben Kínában, a géncentrumukban 98 fajt tartanak nyilván.

A hazai faiskolai árudák főként európai és észak-amerikai fajokból és fajtáikból kínálnak nagy választékot. Most néhány kelet-ázsiai juhart mutatunk be.

A levelek három levélkéből összetettek, a levélnyel jól láthatóan szőrös. Az őszi lombszín olykor lilás árnyalatú

A juharok között kevés, mindössze kilenc faj összetett levelű. A nyolc kelet-ázsiai, kertészeti értékű növény közül kettőt (a papírkérgű és a foszlókérgű juhart) már bemutattuk lapunkban. Az egyetlen észak-amerikai, összetett levelű faj meglehetősen sokat ront a hírükön: ez a renitens növény a **zöld** vagy **kőrislevelű juhar** (*Acer negundo*). Tarka levelű fajtáit ugyan még mindig megvásárolhatjuk a faiskolákban, de az egyik legkellemetlenebb, legagresszívabb idegenföldi, invazív gyomnövény. A jól ismert, mindenfelé előforduló, kékesen hamvaszöld vesszejű, szárnyasan összetett levelű fa vagy cserje a legszélsőségesebb terepeken is megél, különösen az artéri erdeinket öntötte el, kiszorítva onnan a honos fajokat. Vele ellentétben a most bemutatásra kerülő juharok csak örömet szereznek nekünk kertünkben.

A **nikkó juhar** (*Acer maximowiczianum*, ismertebb néven *Acer nikoense*) 15-20 méter magasra növő lombhullató fa, legfőképpen 50 cm átmérőjű sima, szürke, halványan csíkozott kérgű törzssel, feltörekvő ágrendszerű, lecsapott tetejű koronával. Rendszerint kétlaki növény, a hím- és

nővirágok külön fákra fejlődnek. Hajtásai, vesszei szőrösek, rügyei nagyok, hegyesek, szőrösek. Keresztben átteljesen álló levelei három bőrnemű levélkéből összetettek. A levélkéik kihajtáskor lilás árnyalatúak, majd világoszöldek, hosszúkás elliptikusak, hosszúkás lándzsásak. A levélkéik felszíne pillás, a fonákuk, a levélnyel és a főér főként a fonákon sűrűn, molyhosan szőrös. A 3-5 virágú, bókóló virágzatban a kocsányok sűrűn pillásak, a virágok 4 szirmúak, kénsárgák, sárgászöldek. Áprilisban virágzik, a termések szeptemberben érnek. Nemezesen szőrös ikerlependék-termései nagyok, a szárnyak 4-6 cm hosszúak és 1-1,5 cm szélesek, 90 fokos szöveget zárnak be egymással.

Eredeti élőhelye Japán (Honsú, Kjúszú, Sikoku szigetek), valamint Közép-és Nyugat-Kína, ahol elegyes erdőkben nő 1000-1800 méter magasságban. A természetben nagy területen elterjedt ugyan, de nem gyakori.

Könnyen nevelhető és fenntartható. Viszonylag lassan nő, ezért kisebb kertekbe is ajánlható. Csinos koronaformája, hatásos lombzata miatt egész évben díszít. Őszi lombszíne néha sárga, többnyire

A nikkó juhar őszi lombszíne

A Henry-juhar virágai a levelek fakadásával egy időben nyílnak

A Henry-juhar terméságazatai érett magokkal

borvörös, de sokszor világos vagy élénk lilásrózsaszín. A jó vízgazdálkodású, lazább, tápdús talajokat kedveli. Napon és félárnyékban is jól fejlődik. Kertekbe ültetve inkább csak bokorfává vagy tölcser alakú cserjévé nő. Szoliterként, facsoportok szélén, cserje-borderágakban mutat a legjobban. Teljesen télálló, gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes.

A **Henry-juhar** (*Acer henryi*) 10-12 méter magas, lombhullató fa. Törzse sima, barnásszürke, ágrendszere fölfelé törekvő, keskeny tölcser alakú koronát formáz. Kétlaki növény, a hím- és a nővirágok külön fákra fejlődnek. Ágai vékonyak, molyhosak, kezdetben vörös árnyalatúak, rügyei kicsik. A keresztben átteljesen álló, kékes-olajzöld árnyalatú levelek három, 6-12 cm hosszú, 3-5 cm széles, elliptikus

A Henry-juhar éretlen termései

Őszi lombszínéződés (Henry-juhar)

levélkéből összetettek, papírneműek, kihajtáskor bronzos árnyalatúak. A levelek kezdetben mindkét oldalukon molyhosak, majd kopaszodók, szélük rendszeren ép, vagy a csúcs közelében ritkán fűrészes, a csúcsuk kihegyezett, a válluk ék alakú. A virágzata csüngő, 7-9 cm hosszú, molyhos füzér. A virágok négyszirmúak, fehér- vagy zöldessárgák. Az ikerlependék-termések kezdetben vöröslők, szárnyaik 2,5 cm hosszúak, 0,5 cm szélesek, hegyesszöget zárnak be egymással. Április végén, lombfakadáskor virágzik, kora ősz-szel érnek be a termései.

Eredeti elterjedése Kelet-, Közép- és Nyugat-Kína, ahol elegyes lombos erdőkben él, 500-1500 méter tengerszint fölötti magasságban.

Könnyen nevelhető, kevés fenntartási munkát igénylő növény. Ősszel lombja karmazsinvörösre vagy a narancsvörös és a narancssárga különböző árnyalataira változik. Igen hatásos, különleges alakú, elegáns fa. Jó vízgazdálkodású, tápdús, lazább talajokat kedvel. Napra, félszárnyéka szoliternek, facsoportok szélére, cserjeborderágakba ültethető. Jól mutat többtörzsösen, de kiváló sorfa is nevelhető belőle. Metszést nem igényel. Teljesen télálló, gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes.

A **vadszőlőlevelű juhar** (*Acer cissifolium*) nagytermetű bokor vagy 10-15 méter magasra növekvő, lombhullató fa, terpedt, tölcéses vagy gömbölyded koronaformával, gyakran alacsony elágazással. Kétlaki növény, a hím- és nővirágok külön fákra fejlődnek. Kérge sima, hamuszürke. Fiatal ágai kezdetben zöldek, vörösen árnyaltak, szőrösek, később szürkék és kopaszok. A hosszú, karcsú, vörös nyelű, keresztben átellenesen álló levelek három, ritkán öt levélkéből összetettek, kihajtáskor rózsaszín vagy bronzos árnyalatúak. A kifejlett matt olajzöld, papírnemű, hosszan kihegyezett levelek kopaszok, 4-10 cm hosszúak, 2-4 cm szélesek, a szélük rendszertelenül fogazott. Virágzata csüngő, 10-16 cm hosszú, sűrű, keskeny fűt. A sárgászöld, illatos virágok 4 keskeny szirmúak, hosszú kocsányúak. Az ikerlependék-termések szárnyai keskenyek, 1,5-2,5 cm hosszúak, hegyesszöget (kb. 60°) zárnak be egymással, vörösbarnára érnek. Eredeti élőhelye Japán, ahol Hokkaidó szigetének északi részét kivéve mindenütt előfordul hegyvidéki elegyes lombos erdőkben, 200-1300 méter magasságban. Könnyen nevelhető, kevés fenntartást igényel, metszeni nem kell. Őszi lombszínéje halványsárga, narancsszínű, lángvörös vagy rózsaszín. Szép koronaformája miatt nagyszerű szoliter fa. Napon és félszárnyékban is jól fejlődik, de tűző napon per-

A vadszőlőlevelű juhar virágai kocsányokon, virágzatban nyílnak

zselőhetnek a levelei. Nagyobb fák alá is ültethető. Szoliterként is nagyon hatásos. Legjobban a jó vízáteresztő, de nyirkos, kissé savanyú talajokat kedveli, viszonylag jól tűri a szárazságot is. Teljesen télálló, gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes.

Mindhárom juhar jól szaporítható magvetéssel. Hideg-nedves réteggel (12 hétig 4 °C-on tartva a magokat) lényegesen növelhető a csírázási arány. Bár bőségesen teremnek, a magvak nagy része léha, „üres”, nem csíráképes, ami a kétlakiság miatti, nem mindig kedvező beporzási viszonyoknak köszönhető. A vadszőlőlevelű juhar bujtással, sőt a legtöbb juhartól eltérően zölddugványozással is sikeresen szaporítható; és még félfás dugvánnyal is, bár a gyökereztetés igen nehéz. A kőríslevelű juhart használva alanyként a vadszőlőlevelű és a Henry-juhar oltással és szemzéssel is szaporítható.

Látszólagos hasonlóságuk ellenére a Henry- és a vadszőlőlevelű juhar jól megkülönböztethetők egymástól. Az előző le-

FRÁTER ERZSÉBET FELVÉTELEI

Három levélkéből összetett levelei ősszel sárgára színeződnek, a levélnyelük vöröslő

A vadszőlőlevelű juhar érett terméságazatai

vélkéi rendszerint épek, szőrösek, virágai ülnek, ágai évekig zöldek, az utóbbi levélkéi durván fogazottak, kopaszak, virágai kocsányosak, a vesszők a második évben már szürkék.

Vácrátóton, a Nemzeti Botanikus Kertben mindhárom bemutatott juhar számos példánya kiválóan érzi magát annak ellenére, hogy a talajviszonyok nem a legkedvezőbbek számukra. Többségük a magcsere révén került ide, és kelet-ázsiai származású. Vadszőlőlevelű juhARBól 50 évesnél idősebbeket is láthatunk. A nikkó juharok egyes éveken különleges lilásrózsaszín őszi pompába öltöznek. A Henry-juharok élénk narancsvöröse októberben messzire világít. A vadszőlőlevelű juhARokra a látványos, nagy tömegben fejlődő, az ágakról zuhatagszerűen csüngő termések jellemzők.

Kiváló őszi lombszínük – ami savanyú talajokon sokkal élénkebb –, különleges koronaformájuk, lassú növekedésük miatt kívánatos növények, melegen ajánlom őket mindenkinek ültetésre. A nyugat-európai faiskolákban, ha nem is gyakoriak, de mindenütt könnyen beszerezhetőek, idehaza nem könnyű még hozzájuk jutni.

Kósa Géza

KERTI ÉLMÉNYEK A KONYHÁBAN

Imádjuk a kelbimbót: mint egy szál karsú, egzotikus virág, úgy nő a kertben. Dacol a hideggel, hóval, nem szükséges leszüretelni, egyenesen onnan kerülhet télidőn a fazékba. Méltán megilletné nagyobb népszerűség. Színesíti a téli főzélekkínálatot, de készíthetjük morzsával, rakottan, vagy akár rántva.

Télen a desszert is melegen jó: a töltött almának mindig sikere van. Egyik kedvencünk a túrós-levendulás töltelékkel töltött sült alma. Amikor a gyümölcs elkezd izadni a sütőben, utánozhatatlan aromanyagok szabadulnak föl a töltelékbe morzsolt virágokból. Az illat elvegyül a sült vaj és a piruló mogyoró édes zamatával, az alma gyümölcsös üdeségével.

Eszünkbe jut ilyenkor a kert, hiszen ez az illategyveleg a nyár és az ősz kivonata, némi pörzsanyaggal fűszerezve. Jó így várni a tavaszra.

Halmos Monika

Kelbimbós egytál

Hozzávalók: 50 dkg burgonya, 40 dkg kelbimbó, só, kakukkfű, reszelt szerecsendió, 3 evőkanál olaj, 5 dl húsleves vagy zöldségleves, 2 pár virslí.

A burgonyát megtisztítjuk, kockára vágjuk, a kelbimbó külső, sérült leveleit leszedjük. Olajjal kikent tűzálló tálba rakosgatjuk. Megsózzuk, gazdagon meghintjük kakukkfűvel, reszelt szerecsendióval, majd felöntjük a húsleves-sel. Lefedjük, és 35-40 percre forró sütőbe tesszük. Eközben a felkarikázott virslit kevés olajon megpirítjuk. Ha a zöldségek megpirultak, beleszórjuk a virslikarikákat és néhány percre visszatevünk a sütőbe, most már fedő nélkül. Forrón, esetleg tejjel meglocsolva tálalhatjuk.

FOTÓ: VASS ANDRÁS, RÓZSAKUNYHÓ ALKOTÓMŰHELY

A tél végi szürke napokat érdemes feldobni új ételekkel, hogy ne csak káposzta, bab, tésztaféle legyen az asztalon. Nálunk színes alapanyagok – cékla, répa, aszalt gyümölcsök – kerülnek elő ilyenkor.

Készülhetnek belőlük desszertek, levesek, rakott ételek, töltelékek, vagy melengető levesek.

Aszalt szilvás meleg leves

Hozzávalók: 30 dkg aszalt szilva, 5-6 dkg cukor, reszelt citromhéj, fahéj, szegfűszeg, gyömbér és bors (vagy forraltbortűszerkeverék), 1 dl testes vörösbort, 2 evőkanál liszt, 2 dl tejföl.

Az aszalt szilvát előző nap beáztatjuk, majd 8 dl vízben föltesszük főni, erősen megfűszerezük. Fedő alatt csöndes gyöngyözéssel addig főzzük, míg megpuhul. Hozzáadjuk a vörösbort, majd a tejjel elkevert liszttel behabarjuk, újból

átforraljuk. Tálalhatjuk azon melegében, de még finomabb, ha egy napig pihentetjük, hogy az ízek jól összeérjenek. Fölmelegítve, vagy hidegen kínáljuk: ha gazdagabban szeretnénk adni, pirított kalács vagy zsemle kocka dukál mellé.

Töltött-sült alma

Hozzávalók: 4 szép alma, 20 dkg túró, 2 evőkanál tejföl, 1 evőkanál szárított levendulavirág, 1 citrom, 1 evőkanál cukor, 5 dkg mogyoró, 4 dkg vaj.

Az almákat félbevágjuk, a magházat kivajjuk, a gyümölcsök húsát citromlével megkenjük, hogy ne barnuljanak meg. A túrót villával összetörjük, a tejjel és a cukorral simára keverjük. Hozzáadjuk a morzsolt levendulavirágokat, kevés citromhéjat reszelünk bele, és néhány csepp citromlével pikánsra ízesítjük. Az így elkészített töltelék a fél almákba halmozzuk, a megtöltött gyümölcsöket pedig kivajazott tűzálló tálba állítjuk. A tetejére szórjuk a durvára vágott mogyorót, egy-egy kis darabka vajat morzsolunk rá, és forró sütőben 15-20 perc alatt megsütjük. Melegen kínáljuk az illatos desszertet.

ÖRÖK TAVASZ

A virágkereskedésekben bőséggel kaphatók selyemvirágok. Az utóbbi években már olyan a minőségük, hogy a megszólalásig hasonlítanak az igaziakhoz. Könnyedén készíthetünk belőlük hosszan mutatós éttermi, irodai, szállodai vagy otthoni asztal- vagy ablakdíszeket. Klein Andrea, Molnár Csilla és Szép Klarisa mestervirágkötők az egyik kelléknagykereskedés termékeiből készítették a most bemutatott egyszerű tavaszi díszeket.

1

2

3

4

5

1 Az üvegpothár aljára tegyük színes kavicsot, abba beszúrhatjuk a virág fém szárát. A pohár tetejére helyezett, szizálból készült virág más díszeknek is enged helyet: itt zseníliadrótból készített díszítés látható rajta. A virágot tölcserformára tekert szalvétába tegyük. Elkészült az otthoni vagy éttermi asztaldísz

2 A színes faládba tett száraz tűzőhab tartja meg a selyem kockásliliomot. Az alapot más díszszel vagy tört üvegcserep hatású kellékekkel nehezíthetjük

3 Néhány szál virágból és kellékből tartós tavaszi virágcsokrot köthetünk

4 A zseníliadrótot virágként is felhasználhatjuk

5 A négyszögletes üvegtálat vegyük körbe festett szárdarabokkal, majd a tálba tett tűzőhabot töltsük meg virággal. A táltra ragasztott száradat fogjuk körbe szalaggal, így biztonságosabb és szebb díszítést kapunk

RUGÓS CSOKOR

A virágkötőmesterek is igyekeznek folyamatosan megújulni, ezért gyakran használják csokoralapként a környezetünkben lévő tárgyakat, kellékeket is. Kunfalvi Melinda mestervirágkötő kidobott ágyrugókból készített különös alapot. Az előre egymáshoz rögzített rugóknak nyelet szerkesztett, hogy a virágokat az alaphoz fogja. Lépésről lépésre bemutatjuk a csokor elkészítésének folyamatát.

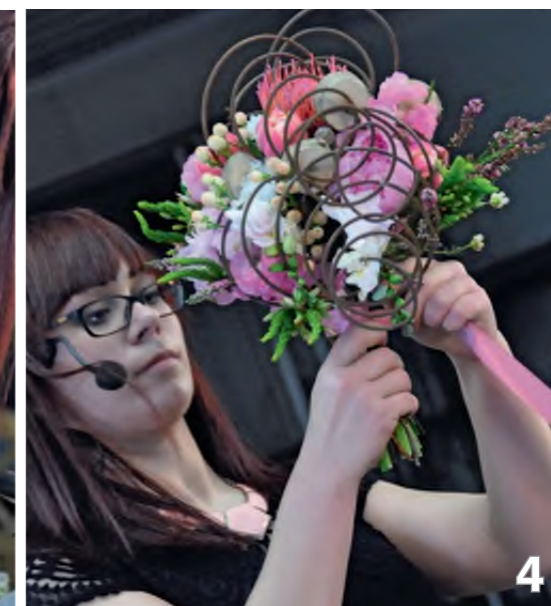
1

2

3

4

5

1 A csokoralapba spirális szár-elrendezéssel kezdjük el összerakni a virágokat és a zöldeket

2 A nagyobb fejű virágokat a csokor közepére tegyük súlypontként, a kihajló, kisebb fejűeket pedig a csokor két végére és oldalra

3 Egy helyen zsinnyel kössük meg, hogy a szárok spirális elrendezése megmaradjon. Ezután metszőollóval, majd éles késsel, ferde metszlappal vágjuk vissza a virágszárakat. A drót elvágásához csípőfogót használunk

4 A megkötés helyét a csokorhoz illő színű szalaggal tekerjük be, a szalagvéget rögzítsük

5 A házban, a kertben sokféle hasonló, csokorhoz felhasználható tárgyat találhatunk

Közzünk virágot!

ÚJ KELLÉK A FILC

Johann Obendrauf osztrák virágkötőmester az új virágkötészeti kellék, a filc sokrétű használatát mutatta be. Kisebb és nagyobb díszekkel az otthonunkat vagy rendezvények helyszínét is díszíthetjük.

1 Keskeny üvegvázába úgy készíthetünk virágdíszet, ha a virágot bothoz erősítjük, és a rögzítés helyét, valamint a fiolát filccel és szalaggal eltakarjuk

2 A filcborítás könnyen rögzíthető az üvegek felületére, ha először kétoldalt ragasztószalagot tekerünk rajta körbe, majd arra simítjuk a filcet. A virágokat vizes tűzőhabba szúrjuk

3 A palástszerűen összeragasztott kartonlapot vonjuk be filc színnel. Drótból készítsünk szarvat hozzá, hogy a virágokat hozzáfoghassuk

4 A filc színt feldaraboljuk, majd a tartóedény falához ragasztjuk. A virágokat a tartóedényben lévő vizes tűzőhabba szúrjuk

EGYSZERŰ MEGOLDÁSOK

A virágkötészet tárháza kimeríthetetlen, ezt Tóth György mestervirágkötő is bizonyította. Az egyedi tartóedényekkel és a hozzájuk illő virágdíszekkel, mint modern alkotásokkal kápráztatta el a közönségét. A bemutatók használnak csak a később mérhető le, amikor a közösségi oldalakon már megjelennek a saját munkáink.

1 A nagyon divatos, fóliával bélelt papírdobozt rendszerint egyfajta virággal töltik ki a virágkötők. A virágkötészet törvényszerűségeinek betartásával harmonikus, arányos, hangulatos alkotás készíthető

2 A virágzó tavaszi ágak is tartóközeggé válhatnak

3 Fiókos kartondoboz a virágdísz tartója

4 Az üvegek díszítésével és a beljükbe tett romantikus virágokkal hangulatos tavaszi dísz állíthatunk össze

Magyarország virágos szakácskönyvei

Elegáns, tartalmas szakácskönyvek, melyek nem hiányozhatnak az ínyencnek és a kertbarátok polcáról! Minden, ami ehető virág!

Előadások, főzőtanfolyamok, kóstolók, workshopok:

www.rozsakunyh.hu • info@ehetovirag.hu
+36-30-9647144

HERBÁCIÓ

ANANISZ-GYÖGYRECEPTEK MAGAZINJA

SZILÁRD SZÖRPPÖK
NÖVÉNYI SAJTOK
AROMATERÁPIÁS
HAJÁPOLÁS

HERBÁCIÓ PLUSZ

TEÁK
MINDEN ALKALOMRA

KOKTÉLOK
ÉTELEK TEÁBÓL
TEÁS KOZMETIKUMOK

HERBÁCIÓ

Megjelent a Herbáció magazin legújabb száma, és kapható a Herbáció Plusz különszám is: Teák minden alkalomra...

Kapható az újságárusoknál, a postákon, a nagyobb áruházak újságos polcain...

Kozmetikumok, gyógyreceptek, növényekből házilag...
www.herbacio.hu Telefon: 0630 437 8900

Fizessen elő most!

Kerti Kalendárium - A legnagyobb példányszámú kertészkedéssel foglalkozó szaklap!

Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Tel.: 06-1-470-0411, fax: 06-1-470-0410
E-mail: info@magyarmezogazdasag.hu, web: www.kertikalendarium.hu

Megrendelőlap

Megrendelem a **Kerti Kalendárium** című lapot példányban az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Megrendelő címe:

Számlázási név:

Számlázási cím:

Időtartam: 1 évre 3 900 Ft
 1/2 évre 1 950 Ft

Fizetés módja: csekk
 átutalás

.....
aláírás

A lap megrendelhető a megrendelőlap visszaküldésével a Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2 címre, vagy előfizethető az ország bármely postáján, és a hirdetéskézbesítőknél, valamint e-mailen a hirdapelofozetes@posta.hu címen, és a +36-1-767-8262-es telefonszámon. A Magyar Mezőgazdaság Kft. az adatok gyűjtésekor, feldolgozásakor a 2011. évi CXII. törvény alapján jár el.

FÜVÉSZKERT

1083 Budapest, Illés u. 25.
(+36)-(1)-210-1074 (belépőjegyek és egyéb árak, porta)
(+36)-(1)-314-0535 (iroda)
www.fuveszkert.org

A kert november 1-jétől március 31-ig a téli nyitvatartás szerint minden nap 9.00-16.00 óra között látogatható.

Január 28., 10.00-tól és 11.15-től:
Utazás datolyapartra – kertészkedés mesehősökkel (a Szamóca Kiskertész Tanoda programjai a Fűvészkertben)
A program 3-10 éves gyerekeknek szól.
Előzetes jelentkezés szükséges a szamocatanoda@gmail.com címen.

NEMZETI BOTANIKUS KERT

Vácrátót, Alkotmány u. 2-4.
www.botanikuskert.hu
www.facebook.com/nemzetibotanikusker

Téli nyitvatartás: November 2. és március 31. között a botanikus kert 8.00-16.00 óra között tart nyitva, a részletek a honlapon és a facebookon olvashatók.

Január 22., 14.00-tól: Kertművészeti és kerttörténeti séta (a magyar kultúra napja alkalmából) A sétán résztvevők megtekinthetik a szentimentális tájképi kert legfontosabb stílusselejteit, filmek forgatási helyszíneit, Klösz György régi fotóit és végül az üvegházak trópusi növényeiben gyönyörködhetnek.
A sétavezető Lunk Gergely kertészmérnök, az évelő és sziklakerti növények gyűjteményének kurátora.
Részvételi díj a kerti belépőjegy. Gyülekező a Berkenyeházban.

A Kertbarát Magazin tavalyi 11-12-es számában megjelent előfizetési akció nyertesei, akik egyenként 2000 Ft-os Oázis vásárlási utalványt kapnak:

Majsai Gáborné, Medgyesbodzás (Gábortelep); Merétey-Vida Zoltánné, Dorog; Kiss Sándorné, Szombathely; Horváth Józsefné, Pókaszeptek; Gombos Árpád, Miskolc; Éles Mária, Budapest; Zsebeházi Ferencné, Dunaföldvár; Borbály Istvánné, Délegyháza; Ötvös Barnabás, Edelény; Keszei János, Szentlőrincváros; Léránt Tiborné, Budapest; Dombi Dóra, Algyó; Demeter József, Kisszekeres; Nagy Istvánné, Kemecse; Nagy Gusztávné, Kocsord; Torzsa Sarolta, Vác; Császár Réka, Kenyeri; Sarkadi Imre, Karcag; Illyés Sándor, Békés; Lőrincz-Csonka Éva Petra, Pázmánd; Magyar Máté, Rábakecöl; Dants Béla, Tököl; Harmati Józsefné, Földes; Soós Miklósné, Csabarendek; Kerekesné Kincses Éva, Surd; Csehi Andrea, Győrújbarát. Gratulálunk a nyerteseknek!

CSAPODY VERA NÖVÉNYBARÁT KÖR

www.tit.hu

Január 19.: A sivatagtól a szubtrópusig Kína különböző tájain, 2. rész (Dr. Kósa Géza)

Február 2.: Az Aral-tótól a Tien-sanig – a sztyeppe élővilág nyomában Kazahsztánban (Dr. Sramkó Gábor)

Február 16.: A libanoni cédrus-erdők növényei (Pifkó Dániel)

Március 2.: A hetvenes évek Kubája (Dr. Mészáros Zoltán)

MAGYAR KAKTUSZGYŰJTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

www.kaktuszgyujtok.hu

Február 7., 17.00: Lukoczkai Zoltán: Virágzó Gymnocalyciumok a gyűjteményemben (Székesfehérvár, Szent István Művelődési Ház)

Február 9., 17.00: Lukoczkai Zoltán: Virágzó Gymnocalyciumok a gyűjteményemben (Érd, Szepes Gyula Művelődési Központ)

Február 13., 18.00: Varga Zoltán: A Lophophora nemzetség bemutatása (1106 Budapest, Maglódi út 8.)

Március 7., 17.00: Lukoczkai Zoltán: Andoki növények (Székesfehérvár, Szent István Művelődési Ház)

Március 9., 17.00: Izsay Tamás: Oreocereus nemzetség (Érd, Szepes Gyula Művelődési Központ)

Január 25-28.

Agro+Massexpo
Magyar kert
Szőlészet és pincészet
Budapest, Hungexpo
www.agromassexpo.hu
www.kertkiallitas.hu
www.szpkiallitas.hu

Fizessen elő most a Kertbarát Magazinra!

Fizessen elő egy évre a Kertbarát Magazinra 2017. január 21. és március 24. között és nyerjen!

Első 25 előfizetők az Oázis Kertészet 2000 Ft értékű vásárlási utalványát kapja, ami országszerte több, mint 20 helyen levásárolható.

www.oasis.hu

A Kertbarát Magazin megjelenik kéthavonta

Előfizetési megbízás

Előfizethető az ország bármely postáján, a hirdetéskézbesítőknél, e-mailen a hirdapelofozetes@posta.hu címen, a +36-1-767-8262-es telefonszámon, vagy a honlapunkon: www.kertbaratmagazin.hu Kérjük olvashatóan töltsé ki, s küldje a Magyar Posta Zrt. Levél Üzletág Központi Előfizetési és Árucsoport címére: 1900 Budapest

Előfizetem a Kertbarát Magazin című kiadványt.
Előfizetési díj egy évre: 3870 Ft

Név: _____

Cím: _____

Kelt: _____ év _____ hó _____ nap

aláírás

AZ ÉV FÁJA A VADALMA

Az Országos Erdészeti Egyesület éves szavazásán a termésről sokaknak ismerős fafajunk – az egykoron gyümölcsért és faanyagáért egyaránt közkedvelt – vadalma győzedelmeskedett, és lett a 2017-es Év Fája. Az Év Fája kezdeményezés célja a figyelemfelkeltés és a megóvás, olyan fajok előtérbe helyezése, amelyeknek komoly erdészeti jelentőségük van, ám a figyelem mégis elterelődött róluk.

A vadalmafára, a magyar erdők ritka különlegességére rövid ideig, mindössze egy hétig tartó virágzásakor, esetleg terméserésekor figyelünk fel, egyébként rejtve marad a szemünk elől. Hazánkban a síkvidékektől a középhegységekig egyaránt megtalálják létfeltételeit, azonban mindenütt ritka, emiatt veszélyeztetett faj. 6-10 méter magasra növő fa, a törzsátmérője életkora végén 20-25 centimétert tesz ki. A 80-100 éves példányok már matuzsálemnek számítanak. Virágait április második felében, esős és hűvös időjárás esetén

később hozza. Virágszíne sohasem tiszta fehér, hanem a rózsaszín különböző árnyalatait fedezhetjük fel rajta. Erős illatú virágait napközben méhek, reggel, este és hűvös napokon darazsak, éjszaka éjjeli lepkék porozzák be. A termése szeptember-októberben érik, 2-4 cm átmérőjű, éretten zölde-sárga színű, esetleg pirossal árnyalt, íze nagyon fanyar, húsa kemény. Gyümölcséből régen zselé, almabor, pálinka és ecet készült, illetve magas C-vitamin-tartalma miatt teát főztek belőle, amit láz, megfázás és hasmenés ellen javallottak. Termése a vadgazdálkodóknak kitűnő takarmány, különösen a szarvas és a vaddisznó kedveli, de a madarak és a kisemlősök is szívesen fogyasztják. Korábban fáját szívóssága

miatt órafogaskereknek fogaihoz és meghajtoművekhez használták, a legtartósabb szántalpakát készítették belőle. A legjobb vonalzó és rajztáblák is vadalmából készültek. Napjainkban az erdei biodiverzitás fenntartásában van fontos szerepe. Sajnos számos veszély leselkedik a fajra. Magoncát és sarjait előszeretettel károsítják a vadak. A termőkorú fák gyakran olyan nagy távolságra találhatók egymástól, hogy nincs esélye a kölcsönös beporzásnak, s emiatt beltenyésztettség lép fel. Gazdasági jelentőségéhez hozzájárul, hogy virágai méhlegelőként szolgálnak. A közeljövőben nagy szerepe lesz a nemes alma rezisztencia-nemesítésében, mivel a vadalma a lisztharmattal, az alma mozaik vírussal, a varasodással és a faggal szemben teljesen ellenálló, emellett alanyként való felhasználása is fokozódni fog a jövőben!

További tudnivalók: <http://www.azevfaja.hu/>

Hévízi Csaba virágzó pozsgafájáról küldött képeket. A köznyelvben gyakran helytelenül majomkenyér-faként emlegetett növényt 19 évvel ezelőtt hajtásról szaporította. Törzsös fácskává alakította, de sajnos egy vihar feldöntötte, és letört a vezérága. Metszéssel próbálja helyrehozni a sérülést. A növény kora tavasztól a fagyokig a délnyugati tájolású teraszt díszíti. Hajtásait rendszeresen 4-5 cm-re visszacsípi, azon a helyen a hajtás elágazik. Nem szabad nagyon kényeztetni, elég 2-3 évenként átültetni, írja Hévízi Csaba. Nyáron naponta, télen hetenként öntözi. Tavaly kétszer nyílt, és 35-40 virágzatot hozott.

HÁZIKERTI KÉZIKÖNYV

Az elmúlt három évtizedben már 200 ezer példányban fogyott el, nem véletlen, hogy **Lelkes Lajos** szerkesztésében hatodik, javított kiadásban is megjelent a Házikerti kézikönyv a Mezőgazda Kiadó gondozásában. Újra reneszánszát éli a kiskert mozgalom, egyre többen nem csak dísnövényekkel ültetik be kertjüket. Először fűszernövények jelennek meg a telek sarkában, majd gyümölcsfák, s a bátrabbak veteményesnek is keresnek helyet.

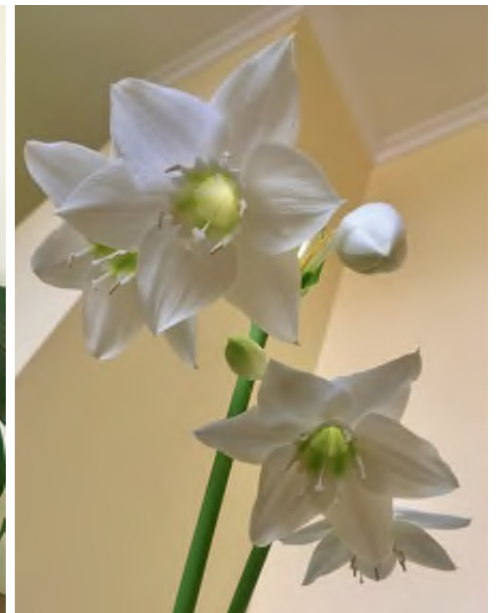
Az üdvözlendő szándékhoz viszont szaktudás is szükséges. Ma a szakkönyvpiacra elsősorban külföldi fordítású „színes-szagos” kiadványokkal találkozhatunk, melyek nem a hazai viszonyokra készültek. Ezért is született meg az újrakiadás gondolata. Gyakorlatias, sokoldalú, jól forgatható mű született, melyet kiváló szerzők és szerkesztők jegyeznek.

A kertészkedés javára annak anyagi hasznán kívül sokkal többet írhatunk. Közösséget teremt, szemléletet formál, élhetővé teszi a településeket. A kézikönyv 31 évvel ezelőtt jelent meg először, és sikere azóta is töretlen. A szerkesztők reménye szerint a régi-új könyv megtalálja az utat a házikert 21. századi szerelmesei felé.

Horváth-Barati Boglárka virágzó, hófehér virágú növényéről küldött képeket. Az *Eucharis x grandiflora* – amazonliliom, vagy kevésbé ismert magyar néven örömke – virágzó állapotban került hozzá. Világos helyen, napfényes, nagyablakos szobában neveli már lassan 3 éve. Valamennyi szobanövényük Kekkila földkeverékben nö-

vekszik, ami elsősorban áruterelő kertészeknek készül 300 literes kiszerelésben, de némelyik gazdaboltban is beszerezhető és interneten is rendelhető. A laza, nem túl nedvesen tartott közeg jól levegőzik, amit valamennyi szobanövény, így az *Eucharis* is szeret. Egy-két-hetenként öntözi, de soha nem ad egyszerre annyit, hogy ki-

Rejtvény

Válaszoljanak minden feladott kérdésre oly módon, hogy egy adott szóból kicsinyítő képző (-ka, -ke) segítségével egy újabb szót alkotnak! Például: melyik színből lesz mesehős? A megfejtés: PIROS – PIROSKA

Melyik az a vízinövény, amelyből rovar lesz?
Melyik fogadószoba válik erdei madárrá?
Kellemből, vonzeréből háziállat?
Melyik az a könnyen olvadó fém, amelyből madár lesz?
Melyik magyarkártya-lapból válik izeltlábú állat?
Koronás uralkodóból kismadár?

A megoldást küldje be címünkre! A helyes megfejtést beküldők között **egy nyertes részére könyvet** sorsolunk ki.

Címünk: Kertbarát Magazin, 1591 Budapest, Pf.: 294. Beküldési határidő: 2017. március 15.

A Kertbarát Magazin november–decemberi számában közölt rejtvény helyes megfejtéséért felajánlott könyvet Nagy Attila tolnai olvasónk nyerte.

www.spuri.hu

Szonikus madárriasztó

A szonikus madárriasztó környezetbarát módon tartja távol a madarakat előre rögzített természetes hangokkal, ragadozó madarak hangjával, valamint pisztolylövés hangjával. Így egy veszélyzóna jön létre a madarak számára, ahol a populáció drasztikusan csökken. Fő alkalmazási területek: mezőgazdasági tárolók, raktárak, erdőművek, repülőterek stb.

Forel Elektronikai Kft., 2800 Tatabánya, Árpád út 61.
Tel./Fax: +36 34 316 673, e-mail: spuri@spuri.hu

Kérdéseiket, ötleteiket, javaslataikat és észrevételeiket továbbra is várja a szerkesztőségben: algeier.wendy@kerteszetesszoleszet.hu

A Kertbarát Magazin legközelebbi száma március 24-én jelenik meg.

Postacímünk: Budapest, postafiók: 294, 1591
Faxszámunk: 273-2285
E-mail címünk: szerkesztoseg@kerteszetesszoleszet.hu

Gyomirtó ✓

Glialka® Express 6H

LÁTVÁNYOS HATÁS MÁR 6 ÓRA ALATT!

A könnyen felhasználható Glialka® Express 6H gyorsan és totálisan kiirt minden gyomot!

A praktikus kiszerelésnek köszönhetően ezentúl nem kell a permetlékészítéssel bajlódni! Egyszerűen csak a gyomnövényekre kell permetezni a palack tartalmát, a többit elvégzi Ön helyett a Glialka® Express 6H.

Kwizda Agro Táplálunk és védünk

www.szepzold.hu

Könnyen kezelhető, késsze kezelhető, kiserelésben.

spuri.hu Rágcsálóriasztók

Szabaduljon meg hivatlan vendégeitől!

- egér, patkány
- nyest, pele, görény
- vakond
- kullancs, bolha
- galamb, seregély

Forel Elektronikai Kft.
2800 Tatabánya, Kossuth L. u. 30.
Tel./Fax: +36 34 316 673
e-mail: spuri@spuri.hu
www.spuri.hu

KISS ME... MUSICAL	SAKK-TÁBLA-SZERÜ	ÉTELRE VONATKOZÓ ERZET	CÉCÓ RÉSZEI	HA EZ ELSZÁLL, AZ IRÁS MEGMARAD	MESEBELI MÓKUS	ÁBRÁNYI KORNEL NEVEJE	A FELSZÓLÍTÓ MÓD JELE	VILLANY-ORA	IZIDOR, NÉHAI GYOMAI NYOMDÁSZ
MEGFEJTÉS, 1.									L
TIPPEL							A FEJÉRE, KÖLTŐIEN ÉGI TYUK JELZŐJE		
BECÉZETT FERENC				ÓVÁROS HATÁRAI BERZSENYI VOLT A REMETEJE	SZIBÉRIAI FOLYÓ ÉBRED, KÖLTŐIEN	AGRÁR BIRTOK SEJT, PÁ-RATLANJAI			
VIZESEDIK NYIRKÓ-SODIK	SZENVEDÉS MEGFEJTÉS, 2.							EGYETLENEM! ... ES KONTRA	
FOGSÁGBAN VAN!				SPION ELLEN-ÖRZÉS, RÖVIDEN	DIVATMÁ-JOM, BIZ ISTEN-TISZTELET	MEGBANT ELLENZŐS KATONA-SAPKA			
IPSZILON FELIRAT KRESZ-TÁBLÁN	FIADZIK JELMEZ MASKARA						...-RÖL NINCS JÖL		
SUHINT, LEGYINT	TENGERI ÁROK MEGFEJTÉS, 3.					FERENC ZENESZ, ENEKES LAZ-CSSILAPÍTÓ		UGYAN MÁR! KÉPES DIVATLAP	
		A RÁBÁBA ÖMLIK	ÁZSIAI ORSZÁG	AJÁNLOTT BETŰ!	HANG-LETRA KUGLÓF-SZELETT				
			RÉGEN: PENNA JAPAN VÁROS			GABONA-KERESZT KIVÉVE RÖVIDEN		LATIN KÖTŐSZÓ SEAT AUTÓTÍPUS	
KASZÁCSILLAG				ZUBOG RÓTYOG TÉRFOGAT-VALTOZÁS		KÉRDŐ-NEVÉN KUMISZ KESZÜL BELOLE	OLASZ FERFINÉV KI SZELET VET, VIHART ...		
DAJKÁL					NŐI NÉV JOZSEF, AZ EGRI BAZILIKA ÉPÍTÉSZE			VÖRÖS VIKING HAJÓS V. OZIRISZ BIKAJA	
RÖVIDÍTAL SZÖLÖBŐL ZOLA REGÉNYE				UGYAN, DEHOGYIS! ÁLLATI FEKHÉLY	CANTATA ... BARTÓK B. KÖRÜS-MŰVE				UDVARIAS, FIGYELMES
						ATMOSZ-FÉRA, RÖV. ARANY-NYUL	KÖZPONTI CSILLA-GUNK KAPZSI	TŐ, NEMETÜL NÓGATNI KEZDI	
SKÓCIA HATÁRAI		LEJEBB KORTY, BIZ				EUROPÁI PARLAMENT RÖVIDEN VAN ILYEN TÁRS IS	... TURNER, AMERIKAI ÉNEKESNŐ		FALVÉGI KESZTHELYI KASTÉLY-MŰZEUM
TÉL KÖZEPÉNI	MEGFEJTÉS, 4. GÖRÖG BETŰ						EHEZŐ ÁSVÁNY A HOLNAP TEGNAPJA	HÍMZŐ-KERET! GRIMM MŰFAJA	
ÉVÁLTÓ ÉVSZAK KELTEZÉS			MÁKSZEMI		ROHAN SZÓJA-TURÓ		IVADÉKOT TAMASZT BŐR, ANGOLUL	SPORTOLÓ VISELI PÉLDÁS KEZDETI!	
			ÉRETTE			SEGÉD-SZÍNÉS Z FAFŰVŐS HANGSZER		A FEKETE GYÖNGY-SZEM ÜDÍTŐITAL	
VAN HAJÉKA				FILMES BABAI	OLASZ SPORTJEL		ALAPSZÍN GOTIKUS DISZTÓ-ELEM	VÁRAT MAGÁRA CSIPKÉT KÉSZÍT	
A LEG-NAGYÓBB RÓMAI SZÁMJELE	ARAB URALKODÓI CÍM V. NYÍLHEGYI					PROVOKA-TÍV SZÍNVONAL		... MÁTÉ, A TENKES KAPITÁNYA SILBAK	
... FLAG-RANTI, TETTEN ERVE		ÖVES-ÁLLAT BECÉZETT FERFINÉV				TELEKI BLANKA HIATÁSA TUSÁZIK KÖLTŐIEN		PONT A KÖZEPEN! AZ EGYIK VÉRC SOP.	
SZLOVÁK VÁROS, FOLYÓ					OSTROMOL RÉGIESEN RÚT, CSÚNYA		MÓRIZS REGÉNYE GAZDAG OKORI ORSZÁG		
DIAMETER RÖVIDEN	EGÉSZEN FRISS MIATT, NÉPESÉN			MÓDOS POLGÁR SZINLELT, CSALÓKA			NEWTON, RÖVIDEN RITKÍT, KIVÁG		
LEMEZ-KIADÓ VILÁGCÉG			EZA FA ÉKSZER, NÁNDOR VILÁGUTAZÓ HAJÓS			IDEIG, IKERSZAVA TÖRÖK AUTOJEL			
		TÁV KÖZEPE X, Y, ...				SZEMÉL-LÉTTŐ RAJZ KÉRDŐ-SZÓCSKA			
ANCSA	H								

November-decemberi számunk megfejtése: Szalai Borbála: Mesevilág Csakhogyan nem hó hullott rájuk, nem is dér és nem dara... Mesés kertbe mesés fákat varázsolt a zúzvara. A felajánlott könyveket Bergmann Emil nagymarosi; Feinek Györgyné budapesti; Tóth Tamás debreceni rejtvényfejtőinknek postázzuk.

JAPÁN SZUGIFENYŐ

MAGOT KÜLDÜNK

A téli időszakban a fenyőfélék örökzöld képviselői forma- és színgazdagságukkal ékesítik zöldfelületeinket. A festői megjelenésű japán szugifenyő (*Cryptomeria japonica*) is közéjük tartozik, érdekes lombzatával, foszló kérgével eredeti dísz a nagyobb kerteknek, parkoknak.

A japán szugifenyőt korábban a mocsárciprusfélék családjába sorolták, most azonban a ciprusfélékhez olvasztották be. Magyar nevei között a japánciprus, a japáncédrus, de a levelek alakja után a sarlófenyő is szerepel, az angolszászok pedig japán vöröscédrusnak is hívják a kéreg színe alapján. Eredeti hazája Japán, az alacsonyabb fekvésű területektől egészen 1800 méteres tengerszint fölé magasságig előfordul. Japán szigetén található a legszebb szugifenyő-ösálmányok. Japánban igen jelentős erdészeti fa, kiterjedten ültetik. Kínában és Új-Zélandon is erdőszerte telepítik. Hazájukban a szugifenyők 30-50 méter magas, kúpos koronájú fákká fejlődnek. A legidősebb példányok igazi faóriásokká is válhatnak, magasságuk akár 60-70 méter, törzsátmérőjük akár 7 méter is lehet. Ugyanakkor a zordabb termőhelyeken néhol csak 2-4 méteres fácskák vagy bokor-fák maradnak.

Messze földön híres a „cédrusútként” is emlegetett, szugifenyőkkel szegélyezett út, amely Honsú szigetén, Nikkó városa fölött, mintegy 37 km hosszúságban vezet Tokugava Iejaszu sógun síremlékéhez. A gyönyörűsége ma 13 ezer japánciprus alkotja, a fák csaknem 400 esztendősek. A faszor Guinness Rekordok Könyvében is szerepel, a világ leghosszabb, fákkal szegélyezett útja megtisztelő cím tulajdonosa. Az örökzöld, túszerű vagy áralakú levelek sötétzöldek, 6-12 mm hosszúak, a hajtás-csúcs felé sarlószerte görbültek, öt sorban, csavarvonalba rendeződve helyezkednek el a hajtásokon. A téli időszakban a levelek megbarnulnak, szinte rozsdavörössé vagy lilásbarnává válnak, de tavaszra újra visszanyerik zöld színüket. Virágai egylakiak, azaz a nő- és hímivarú virágzatok elkülönülten, de ugyanazon a növényen található. A porzós virágzatok hosszúságuk, a fiatal hajtások csúcsához

közeli, a levélhónaljakban, a gömbölyded nővirágzatok pedig egyesével, a rövidhajtások csúcsán fejlődnek. Szélbeporzásúak. Az egy év alatt kifejlődő, 20-30 pikkelylevélből álló, gömbölyű, barna tobozok a hajtás-csúcsokon egyesével állnak, 1-3 cm átmérőjűek, a tobozpikkelyek szegélye hegyesen fogazott, ezért a tobozok felszíne bozontosnak tűnik. A magok októberre megernek, s kihullanak, azonban ezt követően a tobozok még csaknem egy évig a fán maradnak. Szép alakú és lombzatú fenyő, érdemes szoliterként, szabad állásba ültetni, ahol keleties hangulatot kölcsönöz a környezetnek. Kedveli a közepkötött, üde, jó vízáteresztő, jó tápanyag-ellátású talajokat. Mészmentes, semleges vagy savanyú talajokon érzi igazán jól magát. Ővük a szelek szárító hatásától, a túlzott téli napsütéstől és főként fiatal korában a kései fagyoktól, ezért inkább védett, párás, nem fagyos területet válasszunk számára. Hazájában rengeteg termőhelyi változatát, illetve fajtáját ismerik, s szerte a világon számos fajtáját ültetik. Hazánkban id. Barabits Elemér foglalkozott a japánciprus szelekciós nemesítésével, munkája gyümölcsként jött létre például a lassú növekedésű, széles koronaformájú 'Barabits Compact' fajta, amelynek lombja télen mutatós bronzszínűvé válik. A 'Barabits Gold' sárgásan hajt ki, később kissé visszazöldül, zölde lombszínét télen megőrzi.

MÉSZKERÜLŐ

A japánciprust magvetéssel, fajtáit nyár végén, fásodó hajtások dugványozásával vagy téli üvegházi oltással szaporítják. A hazai növényekről gyűjtött magok csíráképesége sajnos elég gyenge. A magvetéshez még a felnyílásuk előtt gyűjtsük be a tobozokat, meleg helyen szétterítve lassan kiperegnek belőlük a magok. Ne hagyjuk őket sokáig a melegben, mert kiszáradhatnak. Jobban csíráznak, ha 12 óráig hideg vizes áztatás után nejlonzacskóban, a hűtőszekrény aljában 2-3 hónapig 1-4 °C-os hidegkezelést kapnak. Más módszer szerint a 3-3 hónapos meleg-, majd hidegkezelés is javítja a csírázás eredményét. Tavasszal steril homok vagy tőzeg-homok keverékből álló közeg felületére vessük a magokat, lehetőleg vékonyan szitálhatunk homokot rájuk. A magvetést alaposan öntözzük be, a páratartalom megteremtése érdekében takarjuk üveglappal, s vigyázzunk, hogy soha ne száradjon ki. Rendszerint 3-9 hét alatt csíráznak a magok. A csíranövényeket megerősödésük után tűzdeljük savanyú kémhatású közegbe, cserepekbe. A fiatal magoncok fagyérzékenyek, télen gondoskodjunk a fagyvédelmükről lomb-, szalma- vagy faforgács-takarással. Eleinte végleges helyükre ültetve is figyeljünk a téli védelmükre.

Sütöriné Diószegi Magdolna

A magkérő leveleket a SZIE KETK Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék címén, 1518 Budapest, Pf.: 53, Sütöriné dr. Diószegi Magdolna várja. A 105 forinttal fölbélyegzett válaszborítékra írják rá: „Magot küldünk”.

Nézelődtél már webshopunkban? Szezonális slágertermékek, kerti szerszámok és gépek, növényápolási- és ültetési kellékek, exkluzív növénytartók és lakásdekorációs kiegészítők széles választékát találod az ország legnagyobb kertészeti üzletláncának kínálatában: webshop.oazis.hu

Kövess minket a Facebook-on:
facebook.com/Oazis.Kerteszet

Szezon előtti faiskolai akció 30-70% kedvezmény egész februárban!

Szezon előtti faiskolai akciónk keretei között 2017. februárjában akár 30-70% kedvezménnyel* vásárolhatsz az Oázis Kertészetben! Ne várd a tavaszt, most rendezd be álmaid kertjét akár féláron! Tavaszváró tippek és trendek: www.oazis.hu

*Az akció az egyedileg megjelölt termékekre érvényes, 2017. február 1-től 28-ig, illetve a készletek erejéig tart. Az akciós termékek áruházanként eltérőek lehetnek!

Látogass el hozzánk, és váltsd be 1000 forintos kuponunkat!

1000
EZER FORINT

Az Oázis Kertészet
ajándék kuponja

www.oazis.hu

A kupon 2017. január 20 és február 19. között összesen áruházunkban felhasználható, leadásával 5000 Ft értékű vásárlás esetén 4000 Ft-ot kell fizetned. A kupon más akcióval nem vonható össze, akciós árú termékekre nem váltható be. Vásárlásonként egy darab kupon használható fel.

2017/01.
Kertbarát

Kertészeti áruházaink szerte az országban:

Ajka Ipari Park, északi szektor; Budakeszi Szőlőskert Ipari Park (a Tesconál) Budapest - Pasarét Zilah u. 6; Budapest - Kőbánya Kőbányai út 47; Budapest - Rákosszentmihály Szlovák út 15; Budapest - Soroksár Helsinki út 80; Cegléd Külső- Jászberényi út 2; Debrecen 4031, Debrecen, Balmazújvárosi út; Diósd Diófásor u. 19. (Az Intersparnál); Hajdúnánás Mini Szabadság u. 50; Jászberény Nagykátai út 17; Keszthely Semmelweis u. 2; Mohács Pécsi út, Ipari Park; Monor 4-es főút 32. km; Nyíregyháza Korányi Frigyes út 204; Szeged Alkony utca 3; Székesfehérvár Holland fásor 1; Szolnok - Szajol 4-es főút 108. km. Tatabánya Erdész u. 39. (A Dózsakertben)